প্ৰতীতি

সাহিত্য কাননৰ হাতেলেখা মুখপত্ৰ

২০০৭-২০০৮

সম্পাদক

দীপ্তিৰেখা পাঠক মজুমদাৰ

সাহিত্য কানন

বিমলা প্ৰসাদ চলিহা মহাবিদ্যালয়

নগৰবেৰা

প্ৰতীতি

৩০ অক্টোবৰৰ বিস্ফোৰণ

জগজিতৰ হত্যাকাৰীক চিনাক্ত

অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ উদ্ধাৰ

সন্ত্ৰাস

সাহিত্য কানন
বিমলা প্ৰসাদ চলিহা মহাবিদ্যালয়
নগৰবেৰা

বিদেশী বহিষ্কৰণ

যিসকল গুচি গ'ল তেওঁলোক স্মৃতি হ'ল।

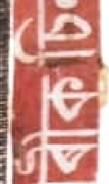

মুম্বাই ঃ ধোঁৱাৰ মাজৰ স্নেপশ্বট

সম্পাদক ঃ দীপ্তিৰেখা পাঠক মজুমদাৰ

বিমলা প্ৰসাদ চলিহা মহাবিদ্যালয়ৰ পুথিভঁৰালৰ সমূহ পঢ়ুৱৈলৈ ——— সম্পাদক, 'প্ৰতীতি'।

প্ৰতীতি

ত্ৰয়োদশ বছৰ ঃ প্ৰথম সংখ্যা-২০০৭-২০০৮

সুন্দৰ হৈছে, খুব ভাল লাগিছে

২৬/১২/২০০৮

সাহিত্য কানন

বিমলা প্ৰসাদ চলিহা মহাবিদ্যালয়

নগৰবেৰা

প্ৰতীতি

সাহিত্য কাননৰ হাতেলেখা মুখপত্ৰ
২০০৭ – ২০০৮

সম্পাদক
দীপ্তিৰেখা পাঠক মজুমদাৰ

সাহিত্য কানন
বিমলা প্ৰসাদ চলিহা মহাবিদ্যালয়
নগৰবেৰা

সম্পাদনা সমিতি : প্ৰতীতি

সভাপতি : নগেন্দ্ৰ নাৰায়ণ দেৱান ।
সম্পাদক : দীপ্তিৰেখা পাঠকমজুমদাৰ ।
উপদেষ্টা : ড° পৰাগ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য ।
শ্যামাচৰণ ঠাকুৰীয়া ।
শ্বাহজামাল মোল্লা ।
ছাত্ৰ সদস্য : হাফিজুৰ ৰহমান ।
বনানী গোস্বামী ।

বেটুপাত আৰু
পৰিকল্পনা : আলোচনী সম্পাদক ।

: সূচীপত্ৰ :

পৃষ্ঠা

- সম্পাদকীয় - - - - - - - - ৭
- গোৱালপৰীয়া লোকগীতৰ সম্ৰাজ্ঞী হস্তীৰ কন্যা
- প্ৰতিমা বৰুৱা : জীৱন আৰু সাধনা
  — নাৰায়ণ কলিতা — - - ৮
- বিশিষ্ট গৱেষক, প্ৰাচ্যতত্ত্ববিদ সত্ৰীয়া সংস্কৃতিৰ একনিষ্ঠ উপাসক ড° কেশৱানন্দ দেৱগোস্বামী ছাৰৰ সৈতে 'প্ৰতীতি'ৰ সম্পাদকৰ এটি অন্তৰংগ আলাপ - - ১৩
- জুবিন গাৰ্গ : সংগীত জগতৰ অনন্য প্ৰতিভা
  — নুৰীয়া আহমেদ - - ১৭
- চৰ চাপৰিৰ বিয়া আৰু বিয়াগীত
  — মঞ্জুৱাৰা বেগম - - ২১
- ৰূপান্তৰৰ সাধক দিলীপ শৰ্মা : এটি আলোকপাত
  — দীপ্তিৰেখা পাঠকমজুমদাৰ - ২৪
- ড্ৰাগচ : এক মাৰাত্মক নিচাকৰ দ্ৰব্য
  — শ্বহিদুল ইছলাম - ৩৩
- তাৰকাগৃহ — মফিদুল হাছান - - ৩৬
- শোকাকুল সময় — ড° জগন্নাথ বৰ্মন - - ৩৮
- জোনলাইত জোনাক — ড° পৰাগ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য - - ৪০
- হৰিকাইৰ সংসাৰ — ড° নীলকমল বৰদলৈ - - ৪৩

পৃষ্ঠা

- মৌচুমীৰ প্ৰতীক্ষাত — নৱনীতা পাঠক - - ৪৫
- ত্ৰিশ অক্টোবৰ তই নাহিবি দুনাই — হাফিজুৰ ৰহমান - ৪৭
- ভাগৰ — ৰূপাম নাথ - - ৪৯
- তুমি যোৱাৰে পৰা — চৰিফুল হাচান - - ৫১
- যুদ্ধভূমিত গধূলি — সিদ্ধাৰ্থ শইকীয়া - - ৫৩
- অপেক্ষা — জুমি চৌধুৰী - - ৫৫
- কৃষ্ণচূড়া দুখ নকৰিবা — মাকনি নাথ - - ৫৬
- আহিনৰ সুবাস — ৰাহুল কলিতা - - ৫৮
- সপোন — মাজিদা খাতুন - - ৫৯
- মন যায় — চিত্ৰা দাস - - ৬০
- তুমি মোক নকঁবা এবোকে — মজু আহমেদ - - ৬১
- সন্ত্ৰাসবাদী — দীপাংকৰ কলিতা - - ৬২
- আমি অসমীয়া — আবু স্বামা আহমেদ - ৬৩
- তোমালৈ — তাছমিনা আহমেদ - - ৬৪
- ৰঙীন আলোচনীৰ পাতবোৰ — বেনজিৰ ৰেজ্জা - - ৬৫
- জীৱন এনেকৈয়ে — মমী তালুকদাৰ - - ৬৬
- অপেক্ষা — লতিকা কলিতা - - ৬৭
- প্ৰিয় শৰৎ — বিকাশ কলিতা - - ৬৮
- ৰঙালী লৈ- — জেছমিনা আহমেদ - ৬৯
- সংকল্প — আবু ছুফিয়ান - - ৭০
- জীৱনৰ ৰং — হিমাক্ষী তালুকদাৰ - - ৭৪

পৃষ্ঠা

• বিশ্ব প্ৰবাহ — সম্পাদনা সমিতি — — ৭৮

• ধৰ্মমূলক আখ্যান বনানী গোস্বামী — — ৮৫

• ফণীশ্বৰনাথ ৰেণু:
জীৱন আৰু সাহিত্য কৃতি
— নগেন্দ্ৰনাৰায়ণ দেৱান - ৮৭

• আলোকচিত্ৰ — — — — ৯৮

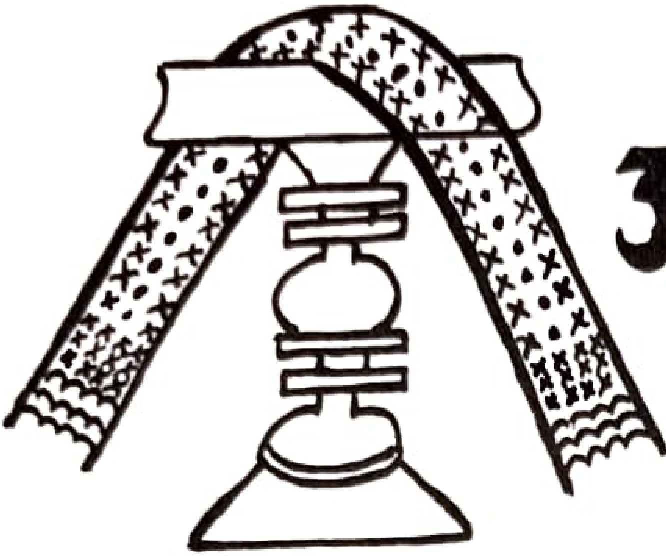

সম্পাদকীয়

সময় এতিয়া দুঃসময়লৈ ৰূপান্তৰিত হৈছে। সদ্ভাৱনা, সৎচিন্তা আদিক নেওচা দি মানুহে মানৱীয় গুণৰাশি হেৰুৱাই পেলাইছে। জুই, খোঁৱা, ছাইৰ খেল খেলি কিছুমান লোকে লাভ কৰিছে পৈশাচিক তৃপ্তি। তাৰ পৰিণতিতেই আজি সন্ত্ৰাস জৰ্জৰিত পৃথিৱী, সন্ত্ৰাস জৰ্জৰিত অসম। এই দুঃসময়ক আমিয়েই সুসময়লৈ ৰূপান্তৰিত কৰিব লাগিব। ইয়াৰ বাবে মৰম, চেনেহ, প্ৰেম, ভ্ৰাতৃত্ব, সদ্ভাৱনা আদিৰ অতি প্ৰয়োজন। যেতিয়াই মানুহৰ এই মানৱীয় গুণৰাশিৰ বিকাশ হ'ব তেতিয়াই পৃথিৱীখন পুনৰ সুন্দৰ হৈ পৰিব। আহক, আমি প্ৰত্যেকেই তেনে এখন পৃথিৱীৰ বাসিন্দা হ'বলৈ যত্ন কৰোঁ।

সমূহ পঢ়ুৱৈলৈ হিয়াভৰা শুভেচ্ছা জনালোঁ।

সম্পাদক, 'প্ৰতীতি'।

ঃ গোৱালপৰীয়া লোকগীতৰ সম্ৰাজ্ঞী হস্তীৰ কন্যা প্ৰতিমা বৰুৱা ঃ জীৱন-আৰু সাধনা ঃ

নাৰায়ন কলিতা
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ

অসমৰ এগৰাকী-সুদক্ষ শিল্পী, লোকগীতৰ-সম্ৰাজ্ঞী প্ৰতিমা বৰুৱাৰ (পাণ্ডে) ১৯৩৪ চনৰ তিনি অক্টোবৰত কলকাতাৰ বালিগঞ্জৰ চাৰ্কলাৰ ৰোডত জন্ম হয়। গৌৰীপুৰৰ জমিদাৰ পৰিয়ালত জন্মগ্ৰহণ কৰা এই গৰাকী মহান শিল্পীৰ পিতৃ প্ৰকৃতিশ চন্দ্ৰ বৰুৱা আৰু মাতৃ মালতী লতা বৰুৱা। কলকাতাৰ গোখলে মেমোৰিয়েল গাৰ্লচ স্কুলত শিক্ষা জীৱন আৰম্ভ কৰা প্ৰতিমাই পিছত গৌৰীপুৰ ছোৱালী হাই-স্কুলত নাম ভৰ্তি কৰে। ১৯৫৩ চনত তেওঁ প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়। ইয়াৰ পিছত তেওঁ কলকাতাৰ চাউথ কলকাতা গাৰ্লচ কলেজত নাম লগায় যদিও পৰীক্ষা নিদিয়াকৈ শিক্ষা জীৱনৰ সামৰণি মাৰে।

বংশ পৰম্পৰা ৰক্ষা কৰি তেওঁ চিকাৰ কৰিবলৈ শিকিছিল যদিও সেয়া তেওঁৰ চখ নাছিল। দেউতাকে হাতী ধৰা কেংপৰোৰলৈও

তেওঁক লৈ গৈছিল তাতে 'মাউতৰ গীত' বোৰ, শুনি এক আকৰ্ষণ অনুভৱ কৰিছিল। 'ৰাজবাড়িৰ পৰিবেশেও তেওঁক সংগীতৰ পৰিবেশ দিছিল'।

গোৱালপৰীয়া লোক সংস্কৃতিক উচ্চ স্থান দিয়ালৈ আজীৱন সাধনাত ৰত হোৱা এই গৰাকী শিল্পীয়ে ১৯৫৭ চনত প্ৰথম ৰাজহুৱা জীৱনত প্ৰৱেশ কৰে। ভাৰতীয় গণ নাট্য সংঘৰ জৰিয়তে গুৱাহাটীৰ জজ খেল পথাৰত অনুষ্ঠিত এক অনুষ্ঠানত গান পৰিৱেশন কৰাৰ পিছত শ্বিলংৰ লেডী হাইড্ৰিক পাৰ্কত গীত পৰিৱেশন কৰে। অৱশ্যে ইয়াৰ আগতে তেওঁ ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ সান্নিধ্যলৈ আহে। ভূপেন হাজৰিকাই পৰিচালনা কৰা 'এৰাবাটৰ সুৰ'ত(১৯৫৬) তেওঁ দুটা গীতত কণ্ঠদান কৰে। তাৰ পিছত 'মাহুত বন্ধুৰে' তো (১৯৫৭) দুটা গীতত কণ্ঠদান কৰে। ইয়াৰ উপৰিও তেওঁ 'পলাশৰ ৰং', 'গজমুক্তা', 'হস্তীৰ কন্যা', 'বগলাৰ বংগ দৰ্শন' আদি কথাছবিত কণ্ঠদান কৰে। এই দৰে তেওঁৰ সংগীত প্ৰতিভাক উজ্জ্বলৰ পৰা উজ্জ্বলতৰ কৰিবলৈ সোণালী মুহূৰ্তবোৰ তেওঁৰ পিনে আগবাঢ়ি আহিবলৈ ধৰিলে। ১৯৬২ চনৰ প্ৰথম ভাগত গুৱাহাটী আকাশবাণী কেন্দ্ৰত প্ৰতিমাৰ কণ্ঠত বাজি উঠিল –

হস্তীৰ কন্যা হস্তীৰ কন্যা
বামুনেৰ নাৰী
মাথায় নিয়া তাম কলসী
ও সখী হাতে সোনাৰ ঝাড়ী - - -
*
একবাৰ হৰি বোলো মন ৰসনা - - -

ইয়াৰ পিছৰ পৰা আকাশবাণীয়ে তেওঁৰ গীত–

নিয়মিত ভাৱে প্ৰচাৰ কৰিবলৈ ধৰিলে । ১৯৭৫ চনৰ পৰা কলকাতা দূৰদৰ্শনৰ পৰাও তেওঁৰ কণ্ঠৰ অমৃত বৰষা গীত নিয়মীয়াকৈ প্ৰচাৰ হ'বলৈ ধৰে । ১৯৮৭ চনত গুৱাহাটী দূৰদৰ্শনেও তেওঁক নিয়মীয়া কণ্ঠশিল্পী হিচাপে নিৰ্বাচন কৰিলে ।

১৯৬৯ চনৰ ১৬ চেপ্তেম্বৰ তাৰিখে প্ৰমথেশ মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰৱক্তা (পৰৱৰ্তী সময়ত অধ্যক্ষ হিচাপে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰা) শ্ৰী যুত গংগাশংকৰ পাণ্ডেৰ সৈতে বিবাহ পাশত আবদ্ধ হয় । এই গৰাকী লোকৰ অশেষ কষ্ট আৰু ত্যাগৰ বাবেই তেওঁ সংগীত জগতত দোপতদোপে আগবাঢ়ি যাবলৈ সক্ষম হৈছিল ।

তেওঁৰ গীতত আধ্যাত্মিকতা, মানৱ জীৱনৰ অসাৰতা আদিও সুন্দৰভাৱে ফুটি উঠিছে -

ও জীৱন ৰে, জীৱন ছাৰিয়া নাযাইস মোকে
তৈ জীৱন ছাৰিয়া গেইলে
আদৰ কৰবো কে জীৱন ৰে - -

একেবাৰে সাধাৰণ মানুহৰ দৰে জীৱন যাপন কৰা এইগৰাকী অসাধাৰণ নাৰীয়ে তেওঁৰ অসাধাৰণ গুণৰ বাবে মানুহৰ মন জয় কৰিব পাৰিছিল । গায়িকাৰ দেমাগ, গৌৰৱ আদি তেওঁৰ নাছিল । ৰাজপৰিয়ালৰ জীয়ৰী তথা প্ৰখ্যাত গায়িকা হৈও দামী গাড়ীৰ পৰিবৰ্তে ৰিক্সাত উঠিয়েই বাট ভ্ৰমণ কৰিছিল । মূকত ওৰণি লৈ "বাজনাদাৰ" সকলৰ সৈতে একেখন গাড়ীতে একেলগে বহি গীত পৰিৱেশন কৰিবলৈ ওলাই গৈছিল । তেওঁ কেৱল মানুহৰ

সান্নিধ্যহে বিচাৰিছিল। তেওঁৰ মনত উচ্চ-নীচৰ ভেদভাৱ নাছিল, নাছিল জাতি-ধৰ্মৰ ভেদভাৱ। তেওঁৰ গীতৰ শৈলীয়েই আছিল অনন্য। গোৱালপৰীয়া লোকসংস্কৃতিৰ নিৰ্দিষ্ট ধাৰাটোক অসমৰ ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ স্বীকৃতি দিবলৈ তেওঁ যি সাধনা কৰিছিল তাৰবাবেই গোৱালপৰীয়া সংস্কৃতিয়ে অকল অসম বা ভাৰতবৰ্ষতেই নহয়, বিশ্বৰ দৰবাৰতো সুকীয়া আসনত প্ৰতিষ্ঠিত হ'ল। এই অক্লান্ত সাধনাৰ স্বীকৃতি স্বৰূপে ১৯৮৭ চনত তেওঁ লাভ কৰিলে 'সংগীত নাটক অকাডেমি বঁটা'।

জনতাৰ শিল্পী প্ৰতিমা বৰুৱা, মাটি আৰু মানুহৰ বুকুৰ আকুল মাতত চঞ্চল হৈ পৰা প্ৰতিমা বৰুৱা, অসম নন্দিনী প্ৰতিমা বৰুৱা, গৌৰীপুৰীয়া গাভৰু প্ৰতিমা - অৱশেষত ভাগৰি পৰিল। 2002 চনৰ 27 ডিচেম্বৰত এই গৰাকী লোকগীতৰ সম্ৰাজ্ঞীয়ে সমগ্ৰ ভাৰতবাসীকে কন্দুৱাই ইহলীলা সম্বৰণ কৰিলে।

প্ৰতিমা বৰুৱাৰ একনিষ্ঠ সাধনাৰ বাবেই ১৯৭৭ চনত ভাৰত চৰকাৰে তেওঁক 'পদ্মশ্ৰী' উপাধিৰে বিভূষিত কৰে। 2000 চনত উত্তৰ বংগ বিশ্ববিদ্যালয়ে তেওঁক ডি. লিট. উপাধি প্ৰদান কৰে। ইয়াৰ উপৰিও অসম শিল্পী দিৱস বঁটা, জয়মতী বঁটা, বিষ্ণুৰাভা বঁটা, অসম নাট্য সমিতি বঁটা আদি বিভিন্ন বঁটাৰে তেওঁক সন্মানিত কৰা হয়। 2002 চনৰ তেজপুৰ মহোৎসৱ-

আৰু 2002 চনৰ ২৭ নৱেম্বৰত প্ৰমথেশ বৰুৱাৰ জন্ম শতবাৰ্ষিকী উৎসৱত গোৱা গীত কেইটাই আছিল প্ৰতিমা বৰুৱা পাণ্ডেৰ শেষ গীত, শেষ গানৰ উৎসৱ।

প্ৰতিমা বৰুৱাৰ ঐতিহ্যৰ শেষ নাই, অৱদানৰ অন্ত নাই। সম্ভ্ৰান্ত পৰিয়ালৰ জীয়ৰী হিচাপে বিপুল ভূমি, ধন-সম্পত্তিৰ গৰাকী হৈও সাধাৰণ মানুহৰ মাজত থাকি, তেওঁলোকৰ সমস্যাৰাজি অনুধাৱন কৰি পাৰ্যমানে সমাধান কৰিবলৈ যত্ন কৰিছিল। সমাজখন উজ্জীৱিত কৰি তুলিবলৈ তেওঁ শিক্ষা, কলা, শিল্প, সংগীত, সাহিত্য আদিত বেছিকৈ আগভাগ লৈছিল। তেওঁৰ এই কীৰ্তি, যশস্যা পৃথিৱীৰ ইতিহাসত চিৰ যুগমীয়া হৈ ৰ'ব ॥

০০০

— মানুহৰ জীৱনত আটাইতকৈ মূল্যৱান বস্তু কি? আজিৰ দিনটো। কেৱল আজিৰ দিনটো।

— গ্যেটে

: বিশিষ্ট গৱেষক, প্ৰাচ্যতত্ত্ববিদ সত্ৰীয়া সংস্কৃতিৰ একনিষ্ঠ উপাসক ড° কেশৱানন্দ দেৱ গোস্বামী ছাৰৰ সৈতে 'প্ৰতীতি'ৰ সম্পাদকৰ এটি অন্তৰংগ আলাপ :

প্ৰশ্ন : ছাৰ নমস্কাৰ। নগৰবেৰালৈ আহি থাকোঁতে আৰু ইয়াত উপস্থিত হৈ আপোনাৰ কেনে লাগিছে বাৰু ?

উত্তৰ : অতীতলৈ যেন ঘূৰি গৈ এক নষ্টালজিক ভাবনাত ৰোমাঞ্চিত হৈছোঁ। ঐতিহ্য জুৰুৰি অভিভূত হৈ পৰিছোঁ।

প্ৰশ্ন : আপোনাৰ জন্মস্থান আৰু শৈশৱৰ সম্পৰ্কে অকণমান কৰবনে ?

উত্তৰ : বিখ্যাত 'চিত্ৰভাগৱত'ত থকা গুৰুজনাৰ পৰিনাতি দামোদৰ আতাই বৰদোৱা উদ্ধাৰ কৰিবলৈ আহি পতা লুইতৰ বালিৰ 'বালিসত্ৰ'। তাতেই শৈশৱ, কৈশোৰ অতিবাহিত-এক মধুময়-সত্ৰীয়া পৰিৱেশত।

প্ৰশ্ন: আপুনি সত্ৰীয়া সংস্কৃতিৰ এজন বিদগ্ধ পণ্ডিত আৰু পূজাৰী। আপোনাৰ ঘৰুৱা পৰিৱেশৰ বাবেই সত্ৰীয়া সংস্কৃতিৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত হৈছিলনে ?

উত্তৰ : ঘৰুৱা বা সত্ৰৰ পৰিৱেশত ডাঙৰ-দীঘল হোৱা বাবে তাতে মজি আছিলোঁ; কিন্তু মোৰ সম-

সাময়িক সকলৰ আগ্ৰহ বৰ নাছিল । সেই নাচৰ কাৰণে স্কুলীয়া কালতে স্কুল এৰি শোণিত কোঁৱৰ গজেন বৰুৱাৰ লগ হলোঁ । সেই নৃত্যগুৰুৰ অধীনত নাচ শিকিছিলোঁ । তাৰ পিছত সেইবোৰ এৰি পুনৰ পঢ়িবলৈ লোৱাৰ পৰা চাকৰিৰ পৰা অৱসৰ পোৱালৈকে গীত-নৃত্যৰ জগতখন প্ৰায় বাদ পৰিছিল যদিও বৰগীত প্ৰচাৰ-চৰ্চা কৰা চলি আছিল, আকাশবাণী গুৱাহাটীৰ যোগে । ডিব্ৰুগড়ত থকা সময়ত আকাশবাণীৰ জৰিয়তে গীত প্ৰচাৰ হৈছিল ।

প্ৰশ্ন: মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ বিশাল সাহিত্যৰাজি সম্পৰ্কে আজিও আমাৰ সমাজৰ বেছিভাগ লোকেই অজ্ঞ । এই সম্পৰ্কে সত্ৰ মহাসভা বা অন্যান্য সংগঠনবোৰে কিদৰে আগবঢ়া উচিত ?

উত্তৰ: আমাৰ মাজত প্ৰচাৰ আৰু আলোচনা বৰ কম হয় । অপ্ৰিয় সত্য যে আনুষ্ঠানিকতা পালন আদিতে মহাপুৰুষ সীমিত । পাঞ্জাৱী বিশ্ববিদ্যালয়ত থাকোঁতে শংকৰদেৱক শংকৰাচাৰ্য বুলি অনেক পণ্ডিতে ভবা দেখিছিলোঁ । অন্য ভাষাতো তেওঁ সম্পৰ্কে প্ৰচাৰ হ'ব লাগে । বিনামূলীয়া সৰু সৰু পুস্তিকা বিলাব লাগে । ত্যাগ আৰু সেৱাৰ মনোভাব ব্যতিৰেকে ই সম্ভৱ নহয় । সভা পাতি নামগোৱাতে আবদ্ধ থাকিলে নহ'ব । সত্ৰ মহাসভাই অনেক কাম হাতত লৈছে ।

প্ৰশ্ন: আপোনাৰ প্ৰিয় সাহিত্যিক আৰু প্ৰিয় গ্ৰন্থ ?

উত্তৰ: মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ আৰু তেৱাৰ দশম তথা নাট-গীতসমূহ ।

প্ৰশ্ন: বৰ্ত্তমানৰ সামাজিক অৱক্ষয়ৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত হোৱা মূল্যবোধৰ পৰিবৰ্তন সম্পৰ্কে আপোনাৰ অভিমত কি ?

উত্তৰ: শংকৰদেৱৰ পুনৰ্মূল্যায়ন ।

প্ৰশ্ন: কোনবোৰ কথাই আপোনাক আনন্দ দিয়ে আৰু কোনবোৰ কথাই দুখ দিয়ে ?

উত্তৰ: ঐতিহ্য পৰম্পৰাক বিচাৰ বিশ্লেষণসহ নতুন ৰূপত গ্ৰহণ কৰা, তুলি ধৰাত আনন্দ পাওঁ। তাৰ বিপৰীতে বেজবৰুৱাৰ ভাষাৰে 'মথলু চাহৰ' বক্কেৰা বোৰৰ কাণ্ড কাৰখানা দেখি বৰ দুখ পাওঁ – আমি কলৈ গৈ আছোঁ, নতুন প্ৰজন্মক কলৈ নিছোঁ বুলি। এচামে কান্ধত বন্দুক লোৱাৰ বিপৰীতে আন এচাম, ভেকাৰ কান্ধত খোলটো দেখি আনন্দিত হওঁ।

প্ৰশ্ন: ইমান ব্যস্ততাৰ মাজতো আপুনি কোন সময়ত লেখা মেলা কৰে ?

উত্তৰ: পুৱা বেলা আৰু আন ব্যস্ততা নাথাকিলে সন্ধিয়া। সঁচা কথা যে অসমীয়া সংগীতৰ পিনে দৃষ্টি দিওঁতে তাতে অধিক সময় যায়। লৰা-ছোৱালী-বোৰক যি কণ জানো, দিওঁতে সময় বেছি যায়।

প্ৰশ্ন: সাহিত্যৰ কোনটো দিশে আপোনাক বেছিকৈ আকৰ্ষিত কৰে ?

উত্তৰ: মধ্যযুগীয় অসমীয়া সাহিত্য আৰু ধ্ৰুপদী সাহিত্য – যাৰ বাবে সাহিত্য অকাডেমীৰ বঁটা আৰু অসম সাহিত্য সভাই প্ৰাচ্যতত্ত্বৰ গৱেষণাৰ বাবে কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ বঁটা এই অভাজনলৈ আগবঢ়াইছে।

প্ৰশ্নঃ আপুনি লাভ কৰা সন্মান তথা বঁটাৰ বাবে 'সাহিত্য কানন'ৰ তৰফৰ পৰা আন্তৰিক অভিনন্দন যাচি অনাগত দিনবোৰ সুন্দৰ হোৱাৰ কামনা কৰিলো।

উত্তৰঃ 'সাহিত্য কানন'ৰ সমূহ কৰ্মকৰ্তা তথা লেখক লেখিকালৈ হিয়াভৰা ধন্যবাদ যাচিলো।

•••

তেওঁ (শংকৰদেৱে) অসমক 'এক দেৱ'ত শৰণৰ যোগে নতুন শিক্ষা বা অনুশাসন দিলে, জটিল গোপ্য ধৰ্ম আৰু তাৰ অৰ্থহীন অনুষ্ঠানৰ অতীতৰ পৰা অসমক মুকলি কৰিলে আৰু সকলো সন্দেহযুক্ত সম্পৰ্কৰ পৰা মুক্ত এটি সৰল আৰু সোনপটীয়া বস্তু দি থৈ গ'ল। অসমক এক পবিত্ৰতৰ আধ্যাত্মিক জীৱন দিওঁতা তেওঁ অসমৰ সবাতোকৈ মহান নিৰ্মাতা। ধৰ্মগুৰুৰূপে তেওঁ যে ভাৰতৰ শ্ৰেষ্ঠ সকলৰ এজন সেই বিষয়ে প্ৰশ্নই উঠিব নোৱাৰে।

— ড° সুনীতি কুমাৰ চট্টোপাধ্যায়।

: জুবিন গাৰ্গ : সংগীত জগতৰ অনন্য প্ৰতিভা :

নুৰীয়া আহমেদ
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ ।

অসমৰ সংগীত জগতত এক নতুন আৰু স্বকীয়া ধাৰাৰ সৃষ্টি কৰোঁতা জুবিন গাৰ্গৰ নামটোৱে এক বিশেষ আকৰ্ষণ দাবী কৰি আছে। জুবিন এতিয়া অসমৰ এজন শীৰ্ষস্থানীয় গায়ক, গীতিকাৰ । সমসাময়িক সংগীতৰ জগত খন বহুতো সৰু বৰ গায়কেৰে পৰিপূৰ্ণ হʼলেও ইয়াক বিশেষ চহকী বুলিব নোৱাৰি, কিয়নো জুবিন গাৰ্গৰ বাহিৰে কোনো গায়কৰেই সুৰ সংযোজনা, নতুন সুৰ সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত লক্ষ্য কৰিব লগীয়া পৰীক্ষা নিৰীক্ষা কৰা দেখা নাযায়। এই ক্ষেত্ৰত জুবিন গাৰ্গ সম্পূৰ্ণৰূপে আঁতৰি আহিব নোৱাৰিলেও কিছু পৰিমানে আঁতৰি আহি নিজা ৰবীয়াকৈ যি বাট কাটি লʼলে তাক হয়তো আন গায়কৰ আগমনে সহজে ম্লান পেলাব নোৱাৰিব ।

জুবিনৰ আকৰ্ষণৰ মূল কাৰণ দুটা—

প্ৰথমতে তেওঁ এজন ভাল গায়কৰ উপৰিও ভাল গীতিকাৰো ; যাৰ বাবে তেওঁৰ গান সমূহত এক নিজস্ব শৈলী আছে। দ্বিতীয়তে তেওঁ নিজে নতুন সুৰৰ সৃষ্টি কৰি সেইবোৰ পৰীক্ষা নিৰীক্ষা কৰি নৱদিশলৈ আগবঢ়াই লৈ যাব পাৰিছে।

জুবিনৰ গীতত প্ৰেম, জীৱন, জগতৰ চিৰন্তন ৰহস্যময় সন্ধান, ব্যক্তিমনৰ স্বভাৱ, সঁচা-মিছা, বিশ্বাস-সংশয় আদি বিভিন্ন বৈশিষ্ট্য দেখা যায়। ৰোমান্টিক আধুনিক মনেৰে তেওঁ ব্যক্তি আৰু সমাজলৈ দৃষ্টি নিক্ষেপ কৰি সময়ৰ দাবীক মানি চলা যেন বোধ হয়। জীৱন, জগত আৰু ব্যক্তিমন এই আটাইবোৰেই যে ৰহস্যৰ কুঁৱলীৰে সেয়া জুবিনৰ প্ৰায়বোৰ সকল গানতেই উপলব্ধ। অতীতৰ মিঠা সোঁৱৰণিয়ে কেতিয়াবা তেওঁক লৈ যায় জীৱনৰ কোনো এক ৰহস্যময় দিশলৈ— ।

আন্ধাৰ হ'ব নোৱাৰোঁ
মচি দিব নোখোজোঁ
পাখি লগা অতীতক
কিদৰে পাহৰোঁ ...

জীৱনৰ লগতে মনো যে ৰহস্যময় আৰু বিচিত্ৰ সেয়াও বহুতো গীতত প্ৰতিফলিত হৈছে। সঁচা মন বিচাৰি ব্যথিত হোৱা গীতিকাৰে কল্পনাৰ মাজেৰেই জীৱনৰ ৰহস্যময়তাৰ উপলব্ধি কৰিছে।

প্ৰেমৰ কথা ক'বলৈ যাওঁতে তেওঁ ৰোমান্টিক

প্ৰেমৰ কথাকেই বেছিকৈ প্ৰকাশ কৰিছে।

জ্বলি উঠা জুই হৈ
জ্বলোৱা মোৰ কামনা
ফুলি ৰোৱা ফুল হৈ
ৰৈ আহক বাসনা ...

সংগীতপ্ৰেমী অসমীয়া সমাজত জুবিনৰ "হিয়ামন", 'আকৌ হিয়ামন', 'দিলৰুবা' আদি এলবাম কেইটাই জনপ্ৰিয়তা অৰ্জন কৰিব নোৱাৰিলেও 'ৰং', 'মুক্তি', 'শব্দ' আদি এলবাম কেইটাই জনপ্ৰি-যতা অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হ'ল। বিভিন্ন লোক-গীত, বৰগীত, টোকাৰীগীত, বিহুগীত আদি গোৱাত জুবিনে এক স্বকীয়া বৈশিষ্ট্য বজাই ৰাখিছে। বৰ্তমানলৈকে তেওঁ অসমীয়া, হিন্দী, বাংলা আদি কেবাটাও ভাষাত গীত গাই ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত সফল গায়ক হিচাপে প্ৰতিষ্ঠিত হৈছে।

হিন্দী "ষ্ট্ৰিংছ" বোলছবিখনত জুবিনে কণ্ঠদান কৰাৰ উপৰিও নিজে সংগীত পৰিচালনা কৰি বিপুল জনপ্ৰিয়তা অৰ্জন কৰিছে। পাশ্চাত্য সুৰ আৰু থলুৱা সুৰৰ সংমিশ্ৰণেৰে অসমীয়া সংগীত জগতত এক নতুন ধাৰা সৃষ্টি কৰি বিভিন্ন মহলত সমালোচনাৰ পাত্ৰ হৈ পৰিছিল যদিও সময়ৰ লগে লগে সচেতন শ্ৰোতা মহলে এয়া জুবিনৰ কৃতিত্ব বুলি স্বীকাৰ কৰিবলৈ কুণ্ঠাবোধ নকৰিলে। ইয়াৰ ফলস্বৰূপে 'গেংষ্টাৰ'

বোলছবিখনিৰ 'ইয়া আলী'---গীতটোৰ বাবে বিভিন্ন সন্মান আৰু পুৰস্কাৰ বুটলিবলৈ সক্ষম হ'ল।

জুবিন গাৰ্গৰ মাটিৰ গোন্ধ থকা গানবোৰেই তেওঁৰ সফলতাৰ আৰু জনপ্ৰিয়তা অৰ্জনৰ মূল চাবিকাঠি — এই কথাটোলৈ মনত ৰাখি তেওঁ সংগীত সাধনাত নিমগ্ন হ'লে অসমীয়া তথা ভাৰতীয় সংগীত জগতত চিৰদিন জিলিকি থাকিব, এয়া চিৰন্তন সত্য।

জীৱনৰ নতুন নতুন সমস্যাক নিজৰ জীৱনতে সমাধান কৰিবলৈ যি সকলে দুঃসাহস কৰে, সেই সকলেই সমাজখনক মহত্ত্ব প্ৰদান কৰে। আন সকলোবিলাক হ'ল সেইখন সমাজৰ শ্ৰমিক মাত্ৰ।

— মহাত্মা গান্ধী

... চৰ-চাপৰিৰ বিয়া আৰু বিয়াগীত ...

মজুৱাৰা বেগম।
প্ৰাক্তন ছাত্ৰী।

বিয়া প্ৰত্যেক জাতিৰে এটা মাংগলিক অনুষ্ঠান। নাৰী-পুৰুষ এহালক স্বামী-স্ত্ৰী ৰূপে একেলগে বসবাস কৰিবলৈ সামাজিকভাৱে স্বীকৃতি দিয়া প্ৰথাটোকেই বিয়া বোলা হয়। ই সমাজৰ উলহ-মালহেৰে ভৰা এক প্ৰাণময় উৎসৱ। বিয়া উৎসৱৰ জৰিয়তে সামাজিক জীৱনৰ মৰম-চেনেহ, মিলা-প্ৰীতি, সদিচ্ছা-সম্ভাৱনা আদিৰ বহিঃ প্ৰকাশ ঘটে। এক আনন্দমুখৰ পৰিৱেশত সমাজৰ সকলো বয়সৰ লোকে আনন্দ উপভোগ কৰে।

চৰ-চাপৰিৰ লোকসমাজৰ লোকসকল ইছলাম ধৰ্মাৱলম্বী। বিয়া বাৰুত কোৰাণ-হাদিছৰ নিয়ম-নীতি মানি চলে। ইচলাম ধৰ্মত বিয়াত গীত-মাত পৰিৱেশন 'বে-দাত' (অশালীন) বুলি কোৱা হয়।

বিয়াৰ বিভিন্ন কাৰ্যে এমানিকাত গোৱা গীতবোৰক বিয়াগীত বোলা হয়। বিয়াৰ বিভিন্ন উপলক্ষ্য যেনে কইনা নোওৱা, পাটীত বহুওৱা, কাপোৰ পিন্ধোৱা, দৰা আদৰা, খোৱা-বোৱা,

চৰ-চাপৰিৰ বিয়া আৰু বিয়াগীত

মঞ্জুৱাৰা বেগম।
প্ৰাক্তন ছাত্ৰী।

বিয়া প্ৰত্যেক জাতিৰে এটা মাংগলিক অনুষ্ঠান। নাৰী-পুৰুষ এহালক স্বামী-স্ত্ৰী ৰূপে একেলগে বসবাস কৰিবলৈ সামাজিকভাৱে স্বীকৃতি দিয়া প্ৰথাটোকেই বিয়া বোলা হয়। ই সমাজৰ উলহ-মালহেৰে ভৰা এক প্ৰাণময় উৎসৱ। বিয়া উৎসৱৰ জৰিয়তে সামাজিক জীৱনৰ মৰম-চেনেহ, মিলা-প্ৰীতি, সদিচ্ছা-সদ্ভাৱনা আদিৰ বহিঃ প্ৰকাশ ঘটে। এক আনন্দমুখৰ পৰিৱেশত সমাজৰ সকলো বয়সৰ লোকে আনন্দ উপভোগ কৰে।

চৰ-চাপৰিৰ লোকসমাজৰ লোকসকল ইছলাম ধৰ্মাৱলম্বী। বিয়া বাৰুত কোৰাণ-হাদিছৰ নিয়ম-নীতি মানি চলে। ইচলাম ধৰ্মত বিয়াত গীত-মাত পৰিৱেশন 'বে-দাত' (অশালীন) বুলি কোৱা হয়।

বিয়াৰ বিভিন্ন কাৰ্য এমনিকাত গোৱা গীতবোৰক বিয়াগীত বোলা হয়। বিয়াৰ বিভিন্ন উপলক্ষ্য যেনে কইনা নোওৱা, পাটীত বহুওৱা, কাপোৰ পিন্ধোৱা, দৰা আদৰা, খোৱা-বোৱা,

কইনা উলিয়াই দিয়া আদি বিভিন্ন উপলক্ষ্যত আয়তী সকলে বিয়া নামেৰে পৰিবেশ মুখৰিত কৰি তোলে। বিয়াগীত দুই প্ৰকাৰৰ (১) বৰ্ণনামূলক আৰু উপদেশমূলক (২) ঠাট্টা মস্কৰাৰে কৌতুক সৃষ্টি কৰি আনন্দ উপভোগ কৰা।

কইনাই গা ধোৱা সময়ত আয়তীসকলে গায় –

কলস ভইৰা আনগো পানী
আমাৰ ময়না গোছলী কৰিব।
ঘৰে থাইকা আনগো সাবান
আমাৰ ময়না গোছলী কৰিব ....

দৰাঘৰৰ মানুহ কইনা ঘৰ আহি পোৱাৰ উমান পালেই আয়তীসকলে করুণ সুৰেৰে গায় –

মইনা গো আইনা নদীৰ কোলে
মইনা গো আইনা নদীৰ কোলে
কিসেৰ বাদ্য বাজে গো সুন্দৰ তুতাহাৰ
মইনা গো।
মইনা গো আইনা নদীৰ কোলে
মইনা গো আইনা নদীৰ কোলে
তোমাৰ বিয়াৰ বাদ্য গো সুন্দৰ তুতাহাৰ ....

দৰাই পিন্ধা সুন্দৰ কাপোৰ, জোতা আদিলৈও লক্ষ্য কৰি গায় –

জোতাৰী ভবৰ ভবৰ দামানৰে
এইনা জোতা কোথায় পাইছিলি ৰে
তৰ দাদীকে থুইয়া আইছস খুচিৰ বাসাতে
তুই আইছস, জোতা নটকাইয়াৰে ....

খোৱা-বোৱাৰ সময়ত আয়তীসকলে দৰাৰ দেউতাকক ঠাট্টা কৰি গায় –

নিখুইয়া পথাৰেৰ মধ্যে, লিচু ফলেৰ গাছ
মাগো দেখ, চাইয়া দেখ, নম্বাৰ বাপ আইছে
ঢোলেৰ মত পেট, মাগো দেখ, চাইয়া দেখ···

দৰাযাত্ৰী সকলৰ চাহ-জলপান খোৱা আৰু অন্যান্য আমোদ চলি থাকোঁতে কালিমা পঢ়াবলৈ নিমন্ত্ৰিত হোৱা মোল্লা, মুন্সী আৰু সমাজৰ লোক আহি বিয়াঘৰত উপস্থিত হয়। বৰপক্ষৰ তৰফৰ পৰা অনা বস্তুবোৰ কইনাৰ আত্মীয় তথা মুৰব্বীক গতাই দিয়াৰ পিছত দৰা-কইনাক নিকাহ (কালিমা) পঢ়াই ৰাইজক মুখ মিঠা কৰা হয়। ইয়াৰ পিছতে কইনাৰ ককাক-আইতাক, ভিনীহিয়েক আদিয়ে সৈতে কইনা উলিয়াই দিয়া হয়। তেতিয়া আয়তী সকলে গায়–

এতোদিন পালিলাম মইনা
টুটেৰ আদাৰ দিয়া গো,
ঘৰো বোজাই নায়েৰি থাকিতে
মইনাক কৰলো চুৰি গো
সুন্দৰ মইনা গো····

এনেদৰে হাস্যোজ্জ্বল দিনটো বিষাদৰ ৰাগিনীৰে অন্ত পৰে।

আশা আছে বাবেই পৃথিৱীখন ইমান ধুনীয়া।
— হেম বৰুৱা।

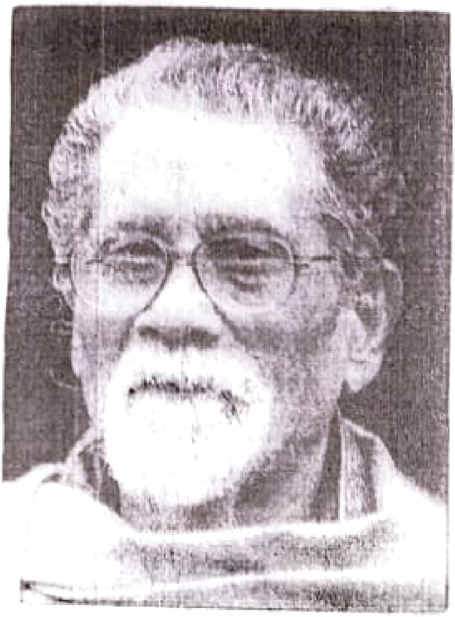

ৰূপান্তৰৰ সাধক দিলীপ শৰ্মা: এটি আলোকপাত

দীপ্তিৰেখা পাঠকমজুমদাৰ
প্ৰৱক্তা, অসমীয়া বিভাগ।

আধুনিক অসমীয়া সংগীতৰ এক প্ৰাণময় প্ৰতিভা, ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা, কলাগুৰু বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা, হেমাংগ বিশ্বাস আদিৰ দৰে বৰেণ্য লোকৰ সান্নিধ্যৰে জীৱনৰ সেঁদুৰীয়া আলিত প্ৰবেশ কৰা, সংগীত নাটক একাডেমী বঁটা প্ৰাপক সুৰৰ সাধক গণশিল্পী দিলীপ শৰ্মাই ২০০৮ চনৰ ৭ অক্টোবৰ তাৰিখে মহাঅষ্টমী পূজাৰ প্ৰাক্‌ক্ষণত গুৱাহাটী চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় চিকিৎসালয়ত নিৰবচ্ছিন্ন সংগীত সাধনাৰ ওৰ পেলাই ৰাইজৰ সংগীত কানন উদং কৰি চিৰদিনলৈ বিদায় মাগিলে। বিবাশী ৰঙৰীয়া ৰূপান্তৰৰ শিল্পী গৰাকীয়ে দুৰাৰোগ্য কৰ্কট ৰোগত আক্ৰান্ত হৈ আছিল। অসমৰ সংগীত জগতক মহীয়ান কৰা এই গৰাকী আজন্ম শিল্পীয়ে সমাজ চেতনাৰে উদ্বুদ্ধ হৈ মানুহৰ হৃদয়ে হৃদয়ে নৱালোক বিয়পাইছিল। তেওঁৰ বিয়োগৰ লগে লগে অসমৰ সংগীত জগতৰ এক সোণালি-

অধ্যায়ৰ সামৰণি পৰিল।

১৯২৫ চনৰ ২৫ জানুৱাৰীত বৰ্তমানৰ বৰপেটা জিলাৰ পাঠশালাৰ বামুনকুছি নামৰ অখ্যাত গাওঁ এখনত দিলীপ শৰ্মাৰ জন্ম। পিতৃ অসমীয়া সাহিত্যত যুগ সৃষ্টিকাৰী আলোচনী "আৱাহন"ৰ স্বত্বাধিকাৰী তথা সম্পাদক ডাঃ দীননাথ শৰ্মা। মাতৃ প্ৰয়াত ৰেণু দেৱী। দেউতাক দীননাথ শৰ্মাই কলকাতাৰ (তেতিয়াৰ কলিকতা) পৰা ১৯২৯ চনত যুগজয়ী আলোচনী "আৱাহন"ৰ শুভাৰম্ভ কৰা সূত্ৰে পৰিয়ালটোৰে কলকাতাত বসবাস কৰিবলৈ লয়। সেয়েহে শৈশৱ, কৈশোৰ আৰু যৌৱনৰ আগছোৱা তেওঁ কলকাতাত অতিবাহিত কৰিবলগীয়া হয়। আদৰী মাতৃ ৰেণু দেৱীৰ সাদৰ সম্ভাষণ আৰু অতিথি পৰায়ণতাৰ বাবেই তেওঁলোকৰ ঘৰখন সেই সময়ৰ কলকাতা প্ৰবাসী ছাত্ৰ সকলৰ বাবে আপোন গৃহ সদৃশ হৈ পৰিছিল। এই ছাত্ৰ সকলৰ ভিতৰত সাহিত্যৰথী ৰসৰাজ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা, পদ্মনাথ গোহাঁঞিবৰুৱা, ৰমা দাস, মাধৱ চন্দ্ৰ বেজবৰুৱা, পুৰুষোত্তম-দাস, ভৱানন্দ দত্ত, আনন্দিৰাম দাস, প্ৰফুল্ল-দত্ত গোস্বামী, কমল নাৰায়ন চৌধুৰী, লক্ষ্মীধৰ-শৰ্মা, হলিৰাম ডেকা, অমূল্য বৰুৱা, বিৰিঞ্চি-কুমাৰ বৰুৱা, ঈশ্বৰ প্ৰসাদ চৌধুৰী আদি উল্লেখযোগ্য।

অসমীয়া সাহিত্য আৰু সংস্কৃতি জগতৰ এই সকল বৰেণ্য কাণ্ডাৰীৰ সংস্পৰ্শই শিশু "দিলীপ"ৰ মনৰ দিগন্ত প্ৰসাৰিত কৰে। এক সুন্দৰ সাংস্কৃতিক পৰিমণ্ডলত

শৈশৱ-কৈশোৰ অতিক্ৰম কৰা শৰ্মাই সাত বছৰ বয়সৰ পৰাই ঘৰতে সংগীতৰ শিক্ষা আৰম্ভ কৰে আৰু কলেজত পঢ়ালৈকে উচ্চাংগ সংগীতৰ উপৰিও অসমীয়া গীতো শিকে। কলকাতাৰ "ছাউথ ছাব আৰবান" স্কুলত বাংলা ভাষাত শিক্ষা গ্ৰহণ কৰি ১৯৪২ চনত প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ চেন্ট জেভিয়াৰ্চ কলেজত নাম ভৰ্তি কৰে। এই কলেজতে স্নাতকলৈ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰি আনুষ্ঠানিক শিক্ষাৰ সামৰণি মাৰে।

কলকাতাত জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা, বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা, কমল নাৰায়ণ চৌধুৰী, পুৰুষোত্তম দাস আদিৰ দৰে দিগগজ শিল্পী সকলৰ সান্নিধ্যত তেওঁ অসমীয়া গীত শিকে। সেই সময়ত (১৯৪২) কলকাতাৰ আকাশবাণীয়ে অসমীয়া কাৰ্যসূচী পৰিৱেশন কৰিছিল। তেওঁ এই অনুষ্ঠানত গীত পৰিৱেশন কৰিবলৈ যোগ্যতা অৰ্জন কৰে। কলকাতাৰ আকাশ-বাণীৰ সৰা আধাঘন্টাৰ বাবে অসমীয়া গীত পৰিৱেশন কৰা তেওঁ আছিল দ্বিতীয় গৰাকী শিল্পী আৰু প্ৰথম গৰাকী অসমীয়া শিল্পী।

১৯৪২ চনত তেওঁ এইচ. এম. ভি. কোম্পানীৰ পৰা নিজৰ প্ৰথমখন গ্ৰামোফোন ৰেকৰ্ড উলিয়ায়। ১৯৪৪ চনত বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা আৰু মহেশ চন্দ্ৰ দেৱ গোস্বামীৰ গীতেৰে দ্বিতীয়খন ৰেকৰ্ড ওলায়। ১৯৪৬ আৰু ১৯৪৭ চনত তেওঁৰ আৰু দুখন গ্ৰামোফোন ৰেকৰ্ড বাণীবদ্ধ কৰা হয় যত তেওঁৰ স্বৰচিত গীতও

সন্নিবিষ্ট কৰা হৈছিল।

দিলীপ শৰ্মাৰ অবিস্মৰণীয় সাংগীতিক প্ৰতিভাৰ উমান পায়েই জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাই তেখেতৰ 'জয়মতী' কথাছবিৰ দ্বিতীয় সংস্কৰণৰ নতুনকৈ বাণীবদ্ধ কৰা সংগীতাংশৰ সহকাৰী সংগীত পৰিচালকৰ দায়িত্ব অৰ্পণ কৰিছিল। এই ছবিখনৰ দুটি গীতত ('লুইতৰে পানী-যাবি অ' বই' আৰু 'মোৰে ভাৰতৰে মোৰে সপোনৰে...') ভগ্নী আৰতি শৰ্মাৰ সৈতে কণ্ঠ-দানও কৰিছিল। পৰবৰ্তী কালত তেওঁ অসমীয়া বোলছবি 'নিমিলা অংক', 'পাৰঘাট', 'চিকমিক বিজুলী' আদিতো গীত গাইছিল।

১৯৫০ চনত ডাঃ দীননাথ শৰ্মাৰ পৰিয়ালটো অসমলৈ ঘূৰি আহে। এই সময়তে দিলীপ শৰ্মাই ৰাজ্যখনৰ ভালে কেইজন গুণী-জ্ঞানী শিল্পী-সাহিত্যিকৰ নিকট সান্নিধ্য লাভৰ সুযোগ পায়। তেওঁলোকৰ ভিতৰত হেমাংগ-বিশ্বাস, ভূপেন হাজৰিকা, চৈয়দ আব্দুল-মালিক, মঘাই ওজা, কেশৱ মহন্ত, হেম শৰ্মা আদি উল্লেখযোগ্য। ভাৰতীয় শ্ৰমজীৱী আৰু কৃষিজীৱি মানুহৰ প্ৰেৰণাৰ স্থল "ভাৰতীয় গণনাট্যৰ সংঘ"ৰ সদস্য এই সকল ব্যক্তিৰ পৰা অনুপ্ৰেৰণা লাভ কৰি তেওঁও গণনাট্য আন্দোলনৰ সৈতে ওতঃপ্ৰোত ভাৱে জড়িত হৈ পৰে। ১৯৫২ চনত মুম্বাইত ভাৰতীয় গণনাট্য সংঘৰ সৰ্বভাৰতীয় সন্মিলন অনুষ্ঠিত হয়। শৰ্মাই এই সন্মিলনত অসমৰ প্ৰতিনিধিত্ব-

কৰি যোগদান কৰিছিল। এই সময়তে তেওঁ ভাৰতীয় কমিউনিষ্ট পাৰ্টিৰ সংস্পৰ্শলৈ আহে আৰু অচিন্ত্য ভট্টাচাৰ্য, নন্দেশ্বৰ তালুকদাৰ, অমলেন্দু গুহ, অৰবিন্দ ঘোষ, গৌৰীশংকৰ ভট্টাচাৰ্য, উমা-শৰ্মা আদি নেতা সকলৰ সান্নিধ্যলৈ অহাৰ সুযোগ পায়। ১৯৫৩ চনত তেওঁ ভাৰতীয় সাংস্কৃতিক দলৰ অসমৰ প্ৰতিনিধি হিচাপে চীনদেশলৈ গৈ অসমীয়া গীত পৰিবেশন কৰি খ্যাতি অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

১৯৫৪ চনত তেওঁ ভূপেন হাজৰিকাৰ ভগ্নী যশস্বী কণ্ঠশিল্পী কুইনী হাজৰিকাৰ (সুদক্ষিণা শৰ্মা) সৈতে বিবাহ পাশত আবদ্ধ হয়। এই দুগৰাকী সুৰৰ সাধক শিল্পীৰ শুভমিলনে অসমীয়া সংগীত জগতলৈ এক অনুপম সুৰৰ ঝংকাৰ নমাই আনিলে। ষাঠিৰ দশকত এওঁলোকৰ সুৰীয়া কণ্ঠই শ্ৰোতাৰ হৃদয়ত অনাবিল আনন্দৰ জোৱাৰ তুলিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

১৯৫৫ চনত পোলেণ্ডত অনুষ্ঠিত পঞ্চম বিশ্ব যুব মহোৎসৱত যোগদান কৰে। সেই-সময়তে তেওঁ ভাৰতীয় গণনাট্য সংঘৰ সহকাৰী সাধাৰণ সম্পাদক স্বৰূপে নিৰ্বাচিত হয়। ১৯৫৯ চনত তেওঁ পল্টনবজাৰ বঙালী উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যা-লয়ত চাকৰিত যোগদান কৰি ১৯৮৫ চনত অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে। 2000 চনত অসম সাহিত্য সভাৰ ইংলেণ্ড শাখাৰ আমন্ত্ৰণত মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ জন্ম জয়ন্তীত পত্নী সুদক্ষিণা শৰ্মাৰ সৈতে গীত পৰিৱেশন কৰে।

লৰালি কালৰে পৰা আৱাহনৰ সৈতে জড়িত শৰ্মাই গণশিল্পী প্ৰয়াত কেশৱ মহন্তৰ সৈতে লগ লাগি "প্ৰবাহ" নামৰ আলোচনী এখন উলিওৱাৰ লগতে "আৱাহন" খনো পুনৰ্মুদ্ৰণ কৰি উলিয়ায়। "লুইতৰ পৰা টেমছ" লৈ নামৰ আলোচনী খনৰো কাৰ্যবাহী সম্পাদকৰূপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰিছিল।

যোৱা কেইবাটাও দশকজুৰি দিলীপ শৰ্মাই নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে জ্যোতিসংগীত আৰু ৰবীন্দ্ৰ সংগীতৰ চৰ্চাত মনোনিবেশ কৰাই নহয় যুৱ প্ৰজন্মৰ মাজত এই সংগীতক জনপ্ৰিয় কৰি তুলিবলৈ প্ৰচেষ্টা চলাই আহিছিল। ৰূপকোঁৱৰৰ তত্বাৱধানত জ্যোতি সংগীতৰ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰা শৰ্মা অসম চৰকাৰৰ সাংস্কৃতিক সঞ্চালকালয়ে জ্যোতি সংগীতৰ সুৰ আৰু চানেকী ৰক্ষাৰ বাবে গঠন কৰা বিশেষজ্ঞ সমিতিৰ এজন সদস্য হিচাপে অন্তৰ্ভূক্ত হৈছিল। তেওঁ জ্যোতি সংগীতৰ সুৰৰ চানেকিৰ কেছেট আদিও পৰিচালনা কৰিছিল।

জ্যোতিসংগীতৰ প্ৰণালীবদ্ধ চৰ্চা আৰু প্ৰচাৰৰ বাবে দেহে কেহে লগা শৰ্মাই তেওঁৰ সহধৰ্মিণী সুদক্ষিণা শৰ্মাৰ সৈতে ২০০২ চনত সংগীত নাটক একাডেমী বঁটা লাভ কৰে। জ্যোতি প্ৰসাদৰ জন্ম শতবাৰ্ষিকীত এই দুগৰাকী শিল্পী দম্পতীয়ে অসমৰ বিভিন্ন ঠাইত জ্যোতিসংগীতৰ কৰ্মশালাত পাঠদান কৰি এক জাগৰণৰ সৃষ্টি কৰিছিল। তেওঁলোকৰ পুত্ৰ শৰণীয়াৰ গৃহত 'জয় জয়ন্তী কলা কেন্দ্ৰ' নামৰ সংগীত শিক্ষাৰ এটি প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰি শিক্ষাদান কৰিছিল। তেওঁ সংগীত পৰিচালনা-

কৰা কেচেট কেইটামান হ'ল– যাউতিযুগীয়া, চিৰ সুন্দৰ সংস্কৃতি, গীত গাওঁ একেলগে আদি।

সমগ্ৰ উত্তৰ-পূৰ্ব বাংলাভাষী সমাজখনত ৰবীন্দ্ৰ সংগীতৰ একনিষ্ঠ সেৱক হিচাপে দিলীপ শৰ্মাৰ বিশিষ্ট আসন আছে। তেওঁৰ পৰিচালনাতে 'অৰূপ তোমাৰ বাণী' নামৰ ৰবীন্দ্ৰ সংগীতৰ অসমীয়া ভাঙনিৰ কেচেট এটাও উন্মোচিত হৈছিল। অসমৰ বিভিন্ন ঠাইৰ সংগীত বিদ্যালয়তো তেওঁ ৰবীন্দ্ৰ সংগীতৰ পাঠদান কৰিছিল।

অসমত বিজ্ঞান মানসিকতা গঢ়ি তুলি সমাজত যুগে যুগে প্ৰচলিত হৈ অহা কুসংস্কাৰ, অন্ধবিশ্বাস আদি আঁতৰ কৰিবলৈও তেওঁ অহৰহ চেষ্টা কৰিছিল। সেয়েহে ২০০৬ চনতে মৰণোত্তৰ নেত্ৰদান কৰিছিল। তেওঁৰ ইচ্ছাৰ প্ৰতি সন্মান জনাই মৃত্যুৰ পিছত চকুযুৰি গুৱাহাটী চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষই সংগ্ৰহ কৰি ৰাখে। কায়িক বিদায়ৰ পিছতো জীয়াই ৰ'ল তেওঁৰ সেই বুদ্ধিদীপ্ত চকুযুৰি যিযোৰ চকুৱে পৃথিৱীৰ পোহৰ দেখা নোপোৱা কোনোবা ব্যক্তিক পোহৰ দেখুৱাবলৈ সক্ষম হ'ল।

ইলোৰা বিজ্ঞান মঞ্চই ২০০৬ চনত কেন্দ্ৰীয় ভাৱে আয়োজন কৰা কুসংস্কাৰ বিৰোধী দিৱসত জোঁৱায়েক বিশিষ্ট সাহিত্যিক পৰমানন্দ মজুমদাৰে লেখা – আহা সমাজ ভাঙো;
আহা সমাজ গঢ়োঁ,
ভঙা গঢ়াৰ মেল্লা পাতোঁ
নতুন দিনৰ সুঁহুৰি বজাই।
আও পুৰণি প্ৰথা আমি নামানো

জাত-পাতৰ কথা আমি নুশুনো।
যাত্ৰা যে আমাৰ দুৰ্বাৰ
এন্ধাৰ নাশি যাওঁ আগুৱাই ---- গীতটো পৰিৱেশন কৰি ৰাইজৰ বিপুল সহঁাৰি লাভ কৰিছিল। ইলোৰা বিজ্ঞান মঞ্চৰ উদ্যোগত ডিমৌৰীয়া মহাবিদ্যালয়ত আয়োজন কৰা কুসংস্কাৰ বিৰোধী দিৱসতো পত্নীৰে সৈতে উক্ত গীতটো পৰিৱেশন কৰি বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভংগী গঢ়ি তোলা আন্দোলনত সকলো শ্ৰেণীৰ লোকৰে সহায় সহযোগিতা বিচাৰিছিল।

সততা, নিষ্ঠা, একাগ্ৰতা আদিক চিৰসংগী হিচাপে গ্ৰহণ কৰা এই গৰাকী চিৰনমস্য শিল্পীৰ প্ৰতিটো কামতে ফুটি উঠিছিল অসীম দৃঢ়তা আৰু জাতি গঢ়াৰ দুৰ্বাৰ হেপাহ। অসমৰ ৰাজনৈতিক-সামাজিক সংকটৰ সময়ত স্থিতপ্ৰজ্ঞ ব্যক্তিৰ দৰে নেতৃত্ব দিব পৰা এই গৰাকী শিল্পীয়ে সকলো সময়তে নিজস্ব-ভাৱে এটা সিদ্ধান্ত দিব পাৰিছিল।

কণ্ঠত অপূৰ্ব ৰাগিনী, মুখত প্ৰাণখোলা হাঁহি আৰু হৃদয়ত মানৱতাৰ বাণী লৈ অসমৰ অৰবে দৰবে ঘূৰি ফুৰা এই গৰাকী মানৱ দৰদী শিল্পীয়ে সমাজ ৰূপান্তৰৰ গীতকেই গাই গ'ল। কলকাতাৰ দৰে চহৰত ডাঙৰ দীঘল হৈও অসমৰ প্ৰেমত বন্দী হৈ ওৰেটো জীৱন অন্যায়, অবিচাৰ আৰু ক্ষমতালিপ্সু শাসকগোষ্ঠীৰ বিৰুদ্ধে অমৃত-কণ্ঠ নিগৰাই গ'ল। সমাজৰ তৃণমূল পৰ্যায়ৰ জনসাধাৰণৰ সৈতে সম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰি তেওঁ-লোকৰ হৈ কাম কৰি গ'ল – কেতিয়াবা গীত-মাতেৰে, কেতিয়াবা বক্তৃতাৰে। প্ৰগতিশীল

চিন্তাধাৰাৰে গণনাট্য সংঘৰ জৰিয়তে আদৰ্শক বোকোচাত বান্ধি জাতিৰ সাহিত্য-সংস্কৃতিক তেওঁ যি ভাৱে সমৃদ্ধ কৰি গ'ল সেয়া অনন্য। সংগীতৰ সত্তাক তেওঁ জনসত্তাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিছিল। প্ৰগতিশীল সংগীতৰ ধাৰাটোক আজীৱন আপোচবিহীনভাৱে ধৰি ৰাখিব পৰাটোও তেওঁৰ কৃতিত্বৰেই পৰিচায়ক। তেওঁৰ বিয়োগে অসমৰ প্ৰগতিশীল সাংস্কৃতিক ধাৰাটোক যেন পিতৃহাৰা কৰিলে। সংগীত নাটক অকাডেমী বঁটাপ্ৰাপ্ত এই গৰাকী মহান শিল্পীৰ পৰিকল্পনাবোৰক বাস্তবায়িত কৰিব পৰাটোৱেই হ'ব তেওঁলৈ জনোৱা আমাৰ গভীৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি ॥

আমি মনে মনে নানা কামৰ পৰিকল্পনা কৰি থাকোঁতেই সকলো সময়তে যিটো ঘটনা ঘটি থাকে, সেইটোকে কোৱা হয় জীৱন।

—টমাছ লা মান্ক

ড্ৰাগ্‌চ : এক মাৰাত্মক নিচাকৰ দ্ৰব্য

শ্বহিদুল ইছলাম।
একাদশ শ্ৰেণী।

পৃথিৱীত জন্ম হ'লেই মৃত্যুও অনিবাৰ্য- এই কথা সকলোৱে জানে। কিন্তু কিছুমান ভুলৰ বাবে বহুলোকে অকাল মৃত্যু বৰণ কৰে। এই অকাল মৃত্যুৰ এক প্ৰধান কাৰণ হ'ল ড্ৰাগচ অথবা নিচাকৰ দ্ৰব্য সেৱন। সমগ্ৰ পৃথিৱীতে ভয়াবহ ৰূপ ধাৰণ কৰা বিভিন্ন সমস্যাৰ ভিতৰত এটা উল্লেখযোগ্য সমস্যা হৈছে ড্ৰাগচ সেৱন। পৃথিৱীৰ চুকে কোনো, ডেকা-গাভৰু সকলৰ মাজত ই মহামাৰীৰ দৰে ৰূপ পাইছে। নিচাযুক্ত দ্ৰব্যৰ সেৱনে বহুতো সম্ভাৱনাপূৰ্ণ লোকক ধ্বংস আৰু অকাল মৃত্যুৰ পথলৈও আগবঢ়াই দিছে।

মানুহে ড্ৰাগচ কিয় ব্যৱহাৰ কৰে?—এই প্ৰশ্নটোৰ উত্তৰ বিচাৰিলে আমি ড্ৰাগছ ব্যৱহাৰ কৰাৰ বিভিন্ন কাৰণ দেখা পাওঁ। বহুলোকে জীৱন সংগ্ৰামত সফল হ'ব নোৱাৰি হতাশ হৈ ড্ৰাগচ সেৱন কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। বহু যুৱক-যুৱতীয়ে পৰিয়ালৰ মাজত দেখা পোৱা অমিল, অশান্তি আৰু মৰম-চেনেহৰ অভাৱৰ বাবেও ড্ৰাগচৰ আশ্ৰয় লৈ সেইবোৰ পাহৰি থাকিবলৈ বিচাৰে। কেতিয়াবা আকৌ দুষ্ট বা অসৎ বন্ধুৰ সংগত পৰিও লৰা-ছোৱালীয়ে এনে বদ-

অভ্যাস আয়ত্ত কৰি লয়।

যি কাৰণতেই ড্ৰাগচ্ আসক্ত নহওক কিয় সময় পাৰ হৈ যোৱাৰ লগে লগে এই নিচাযুক্ত দ্ৰব্য নাপালে মানুহজন অস্থিৰ হৈ পৰে, ভয়াবহভাৱে শাৰীৰিক আৰু মানসিক কষ্ট হয়। ড্ৰাগচ সেৱন কৰা মানুহ স্নায়ৱিক আৰু মানসিক বিকাৰগ্ৰস্ততাৰ চিকাৰ হয়। এনেলোকে ড্ৰাগচ কিনিবলৈ চুৰি, ডকাইতি, বিভিন্ন সামাজিক অপৰাধ কৰে। মানুহজনৰ দেহত হৃদৰোগ, জণ্ডিছ, এইড্চ আদি ৰোগেও দেখা দিব পাৰে। অৱশেষত তিল্ তিল্কৈ মৃত্যু বৰণ কৰিবলগীয়া হৈ পৰে।

ড্ৰাগচৰ প্ৰচলন বন্ধ কৰিব পাৰি, ই অসম্ভৱ নহয়। ইয়াৰ বাবে প্ৰয়োজন সংযম আৰু সজাগতাৰ। সৰুৰে পৰা এই বিষয়ে শিশু তথা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক সজাগ কৰিব পাৰিলে তেওঁলোকে সকলো জানি শুনি এই দ্ৰব্যৰ প্ৰতি আকৰ্ষণ অনুভৱ নকৰিব। অন্যান্য সকলেও ইয়াৰ অপকাৰিতা সম্পৰ্কে বুজি লৈ নিজেই এইবোৰ ব্যৱহাৰ কৰিব নালাগিব।

অভিভাৱকসকলেও নিজৰ সন্তান যাতে ড্ৰাগচৰ কবলত নপৰে তাৰ বাবে বিশেষ নজৰ দিব লাগিব। বহুতো সময়ত দেখা যায় চাকৰিয়াল পিতৃ-মাতৃয়ে নিজৰ কৰ্ম ব্যস্ততাৰ বাবে সন্তানৰ সৈতে আন্তৰিক সম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰিবলৈও অপাৰগ হৈ পৰে। ইয়াৰ ফলত হতাশাগ্ৰস্ত সন্তান বিপথগামী হৈ পৰাৰ সম্ভাৱনীয়তাক নুই কৰিব নোৱাৰি। সেয়েহে অভিভাৱকসকলে নিয়মিতভাৱে নিজৰ সন্তানৰ লগত বহি তেওঁলোকৰ

আৱেগ-অনুভূতি আদি বুজিব লাগিব। সন্তানৰ কাম কাজৰ লগতে, তেওঁলোকৰ বন্ধু-বান্ধৱীৰ লগতো জড়িত হ'ব লাগিব। তেওঁলোকক ৰাগিয়াল বস্তুৰ অপকাৰিতা সম্বন্ধেও সজাগ কৰিব লাগিব।

মুঠৰ ওপৰত আমি সকলোৱে মিলিজুলি সমাজ আৰু পাৰিবাৰিক জীৱনৰ পৰা এই ভয়াবহ বস্তুবিধ আঁতৰ কৰিবলৈ যত্ন কৰিব লাগিব। কোনো লোকে ড্ৰাগছ সেৱন কৰা দেখিলে তেওঁক হুটা কথা বা শাসনেৰে নহয়, মৰম চেনেহেৰে বুজাই বঢ়াই এই কু-অভ্যাসৰ পৰা মুক্ত কৰিবলৈ যত্ন কৰিব লাগিব। এনে ফলপ্ৰসু ব্যৱস্থাই এখন ড্ৰাগছ-মুক্ত সমাজ গঢ়াত নিশ্চয় সহায় কৰিব॥

• • •

"শান্তনু কুল নন্দন" গ্ৰন্থৰ বাবে সাহিত্য অকাডেমী বটা বিজয়ী (২০০৭ চনৰ) বিশিষ্ট লেখিকা পূৰবী বৰমুদৈলৈ সাহিত্য কাননৰ তৰফৰ পৰা অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

: তাৰকাগৃহ :

সংগ্ৰাহক: ৰফিদুল হাছান
স্নাতক প্ৰথমবৰ্ষ

আমাৰ চাৰিওফালে আৱৰি থকা আকাশখনৰ ৰহস্যৰ বিষয়ে জানিবলৈ সকলো মানুহৰে মনত অপাৰ হেঁপাহ আছে। কিন্তু আকাশখন ইমানেই বিশাল যে আমি আমাৰ সীমিত জ্ঞানেৰে ইয়াৰ ৰহস্য ভেদ কৰিব নোৱাৰোঁ। ফৰকাল নিশাৰ তৰাৰে ভৰাৰে আকাশখন চাই আপোন পাহৰা হোৱাৰ ইচ্ছা কাৰনো নাথাকে? কিন্তু সকলো সময়তে আকাশ ফৰকাল হৈ নাথাকে বাবে আমাৰ বাবে সদায় আকাশচোৱাৰ সৌভাগ্য নঘটে।

সম্প্ৰতি বিজ্ঞানীসকলে কৃত্ৰিম পৰিৱেশত আকাশৰ সৌন্দৰ্য চাব পৰাকৈ দেশৰ বিভিন্ন ঠাইত 'তাৰকাগৃহ' নিৰ্মান কৰি উলিয়াইছে। গুৱাহাটী চহৰতো এনে এটা "তাৰকাগৃহ" নিৰ্মান কৰা হৈছে। ইয়াৰ ভিতৰত বহি ১৫০ জন মানুহে একোটা দৰ্শনীত আকাশৰ শোভা উপভোগ কৰিব পাৰি। ইয়াত দিনৰ ১১ বজাৰ পৰা সন্ধিয়া ছয় বজালৈ দেখুওৱা হয়। প্ৰতিটো দৰ্শনীত এঘন্টা সময় থাকে। সাধাৰণ দৰ্শকৰ বাবে দহ টকা আৰু ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ বাবে ৫ টকাকৈ দৰ্শনৰ মূল্য ধাৰ্য কৰা হৈছে। ইংৰাজী মাহৰ প্ৰতিটো প্ৰথম দিনত চাফ চিকুণ কৰিবলৈ দৰ্শনী বন্ধ ৰখা হয়। ছবিঘৰত প্ৰতি সপ্তাহৰ মূৰে মূৰে ছবি

সলনি হোৱাৰ দৰে ইয়াৰো দৰ্শনীৰ পৰিৱৰ্তন ঘটোৱা হয়। এই সময়ৰ ব্যৱধান অৱশ্যে এসপ্তাহ নহয়, প্ৰায় ন মাহ।

তাৰকাগৃহটোৰ নিৰ্মাণশৈলীও সুকীয়া। ইয়াক অসমীয়া মানুহে ঘৰত সজা ধানখেৰৰ পুঁজিটোৰ আকৃতিত সজোৱা হৈছে। ঘৰটোৰ ওপৰৰ অংশটো 'এলুমিনিয়াম শ্বীটেৰে বিশেষভাৱে নিৰ্মিত। মজিয়াখনৰ সোঁমাজতে সংযোগ কৰা হৈছে 'নৰ্থ পল' আৰু 'চাউথ পল' নামে দুখন মুখ থকা এটি দৈত্যাকৃতিৰ যন্ত্ৰ। এই যন্ত্ৰটো ইচ্ছামতে চাৰিওপিনে ঘূৰাব পৰা বিধৰ। দৰ্শনী আৰম্ভ হোৱাৰ মুহূৰ্তত গৃহটোৰ ভিতৰৰ সকলো পোহৰ নোহোৱা কৰি দিয়া হয় আৰু তাৰ পিছতেই আৰম্ভ হয় আকাশত তৰাৰ খেল। কৃত্ৰিমভাৱে তৈয়াৰ কৰা তৰাৰ প্ৰতিকৃতি যন্ত্ৰটোৰ দুয়োখন মুখেৰে ঘটোৱা পোহৰৰ বিচ্ছুৰণৰ ফলত সেই 'এলুমিনিয়ামৰ শ্বীট'ত পৰি জিলমিলাই উঠে। তাৰ লগে লগে আকাশ সম্পৰ্কে পৃথিৱীৰ বিভিন্ন দেশত প্ৰচলিত জনশ্ৰুতিবোৰৰ ইংৰাজী আৰু অসমীয়া মাধ্যমত ধাৰা বিৱৰণী দিয়োৱা হয়। এই সকলোবোৰো আগতীয়াকৈ কৃত্ৰিমভাৱে বাণীবদ্ধ কৰি থোৱা থাকে। সম্প্ৰতি তৰাঘৰে মানুহৰ মাজত থকা আকাশ সম্পৰ্কীয় কৌতুহলৰ কিছু হ'লেও উপশম ঘটাবলৈ যে সক্ষম হৈছে তাত সন্দেহ নাই॥

০০০

এই সংখ্যাৰ অতিথি কবিঃ

ড° জগন্নাথ বৰ্মন
জ্যেষ্ঠ অধ্যাপক, দক্ষিণ
কামৰূপ ছোৱালী মহাবিদ্যালয়,
মির্জা।

: শোকাকুল সময় :

Do you know nothing. Do you see
Nothing
Do you remember
Nothing. – West wind

আছেনে ?
সেউজীয়া সুখত নিঃপালি দিয়া
এখনি ঠাই
য'ত উৰি থাকিব সেইজাক চৰাই

প্ৰতিটো চৰাইৰ ঠোঁটত একোটা বাঁহ
শৰণাৰ্থীৰ দৰে ঘূৰি ফুৰে
সপোন দিঠকৰ চৌপাশ

মানুহ দেখিলেই লৰাওৰাও কৰে
মানুহবোৰ ব্যাধ হৈ পৰে

কোনো কবি, গায়ক শিল্পীৰ মেলত
চৰাই বিষয় হৈ নপৰে
ধৰ্মসভাৰ হোমাগ্নি প্ৰাৰ্থনাতো

চৰাইজাক নুৰে

কোমল শয্যাৰ ৰঙা উমৰ মচগুল ৰাতি
কাতি কৰি থোৱা
হে চৰাই প্ৰেমী বুদ্ধাত্মা
তোমাৰ চৰাই প্ৰীতি অচল টকা

তথাপি মানুহে আশাৰ আঘোণৰ
বুকু ঢকা পথাৰৰ একাজঁলি
মেলি দিছে তেজ ৰঙা চোতালত
চৰাইৰ ঋণত ৰ-লাগি ৰওক বুলি
মানুহৰ দুৰ্ভগীয়া সময় ।।

• • •

❀ জামলাইত জোনাক ❀

❀

ড° পৰাগ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য

জামলাই
শুনা নাই চাগে' ইয়াৰ নাম
আহিবা
মই দেখুৱাম তোমাক
জোনাকৰ বিবিধ ৰং
তাৰ পৰা কেনেকৈ নিগৰি পৰে
পোহৰৰ পানী
আৰু সৃষ্টি হয় বিশাল জলাশয় ।
পাহাৰখনৰ সিপাৰে
গাভৰুৰ হাঁহি এটি কেতিয়াবা
হঠাতে জোন হৈ পৰে
পানী দেখি ঢেউ বৈ যায়
পাহাৰখনৰ সিপাৰে
দেখা নেদেখাকৈ ।
তেতিয়া পথাৰে পথাৰে বৈ যায়
কেৱল জোনাকৰ ধাৰ
তাতে সাঁতুৰিবলৈ নামি আহে
জলকুঁৱৰীবোৰ
কলা মসৃন দেহ
কল্ কল্ হাঁহিৰে মুখৰ হয় জামলাই
পাহোৱাল ভেকাবোৰে

তাইহঁতক চিনাই দিয়ে
জল্‌জলী নদীলৈ যোৱা বাট
সিপাৰৰ পৰা
ডাঙৰীয়াৰ মূৰত ছাটি ধৰি
জল্‌জলীৰে উঠি আহে কোন সেইবোৰ ?
সৰু মানুহৰ শ্ৰমৰ মেটেকা ঠেলি
তাঁহি আহে মানুহবোৰৰ মুখৰ
হৈয়া হৈয়া শব্দ ।
ডুবাৰীয়াৰ বৰ যেখত পানী লাগিব বুলি
ডাঙৰীয়াই ভৰি কোচায়
তাকে দেখি সন্ত্ৰস্ত হয়
হাতত বঠা লোৱা ডেকাবোৰ ।
ভালকৈ মাৰ অ' তাঁৰ নাৱৰীয়া
ভালকৈ মাৰ তাঁৰ
চাবি ডাঙৰীয়াৰ লাগিব দায় ।
জামলাইৰ জোনাকৰ সুগন্ধি
উঠি যায় প্ৰবল সোঁতত
চৌদিশে উৎসৱৰ উৰুলীকৃত ঢৌ
ৰাতি হ'লেও জোনাকেৰে ইয়ালৈ বান আহে
বান নাহিলে হাঁহি নাহে
যৌৱন নাহে
শ্ৰমৰ কোলাত নেথেলে
শইচৰ শিশু ।
জামলাইৰ পাৰত থিয় হৈ

প্ৰলয় ভালপোৱা মানুহবোৰক
মই ভালপাবলৈ আৰম্ভ কৰিছোঁ
তোমাকো জামলাইক চিনাই দিওঁ আহা
কাৰন তুমি চিনি নোলোৱা নেকি
মানুহৰ বীৰ্যৰ মহিমা
ভাল পাবা
মানুহৰ মাজত লুকাই থকা
শক্তিৰ প্ৰাচুৰ্য দেখি ।

: হাস্য ৰসাত্মক কবিতা:

: হৰিকাইৰ সংসাৰ :

ড° নীলকমল বৰদলৈ
প্ৰবক্তা, ভূগোল বিভাগ

নাম তেওঁৰ হৰিকাই
তিন টেকেলি মদ খাই
পৰি থাকে লাং খাই
কুকুৰে খায় গালত চুমা
ত্যজ্য একো নাই ।

ঘৰত তেওঁ বৰমতা
কিবা কলেই লাগে লেঠা
ঘৈণীক দিয়ে লপা থপা
বুকু ফিন্দাই গুজৰি উঠে
অমুকাক তই চিনা নাই
নাথাকিলে নাই চাউল চেনী
খামেই খাম লাও পানী ।
নকৰিবি তই কেপ কেপ
তোৰ বাপেৰৰ খোৱা নাই ॥

লৰাৰ নাম মহেশ্বৰ
কেং মৰা চিৰি তাৰ
নিতৌ ন পেকেট চিগৰ খাই

স্বপ্ন দেখে হঁব হেনো জি
শ্বাহৰুখ নতুবা অক্ষয় কুমাৰ ।

চলাব বেগত হিৰো হণ্ডা
পিছৰ চিটত প্ৰীতি জিন্টা
মোবাইল ফোনত পীৰিতি কৰিব
ইস্ক কে লিয়ে কুছ্ ভী কৰিব
ক্ৰোড়পতি বন যায়েগা
ইয়াহু উ ইয়াহু উ
দুনিয়া তাৰ হঁব গুলজাৰ ॥

আইটিৰ নাম বীনাপানি
নকল বিদ্যা অৰ্জন কৰি
গচকিলে কলেজৰ দুৱাৰদলি
প্ৰথম বছৰতে গেৰা মাৰি
পঢ়া-শুনাত দিলে পানী ঢালি ।

চকুত কাজল ওঁঠত ৰং
ধুনীয়াকৈ আজি-কালি
ঘূৰি ফুৰে তাই পেখম ধৰি
টি. ভি. চিৰি নিতৌ চাই
হৃত্বিক ৰোশনৰ 'ফেন' তাই
নিজকে ভাবে কৰিশ্মা কাপুৰ
দিল দৰিয়াত প্ৰেমৰ বিননি ॥

• • •   • • •   • • •

মৌচুমীৰ প্ৰতীক্ষাত

নৱনীতা পাঠক
প্ৰৱক্তা, প্ৰাণীবিজ্ঞান বিভাগ

নীৰস চাহাৰাৰ বক্ষস্থলত
অগণন বিক্ষুব্ধ বালি,
মৌচুমীৰ প্ৰতীক্ষাত নিৰত ।

বৰ্ষাসিক্ত গছলতাৰ দৰে
সিহঁতেও বিচাৰে,
বৰ্ষাসিক্ত হৈ
সজীৱ হবলৈ,
সেয়ে মৌচুমীক মাতে
আকুল কণ্ঠে,
বৰ্ষাৰ ঢল নমাই দিবলৈ ।

মৌচুমীৰ মুখত কুটিল হাঁহি
পিপাসাৰ্ত হৈ বালিবোৰে
গ্ৰাস কৰে
চাহাৰাৰ প্ৰাণ
সিক্ত মৰুদ্যান ।

গ্ৰীষ্মৰ উত্তাপ লৈ
সূৰ্যৰ আগমনে
ঢালি দিলে উত্তাপৰ ঢল
চাহাৰাৰ বুকুত ।

বিক্ষুব্ধ বালিবোৰ তপ্ত হৈ উঠিল
জ্বলন্ত অঙ্গাৰৰ দৰে ।
চাহাৰাৰ বক্ষত
প্ৰচণ্ড উত্তাপৰ মেলা ।
মৌচুমী এতিয়াও
সুপ্ততাৰ অটল সমুদ্ৰত নিমজ্জিত ।

• • •

ত্ৰিশ অক্টোবৰ, অঁই নাহিবি দুনাই....

হাফিজুৰ ৰহমান
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

ইতিহাসৰ সাতামপুৰুষীয়া নাম, ঠেলি দি
পাহৰণিৰ অতল গৰ্ভত
তইয়েইতো আধুনিকতাৰ মায়াজালেৰে নাম ললি
'গুৱাহাটী মহানগৰী'
দিলিহি পৰিচয় বিশ্বৰ দুৱাৰত।
গৰ্বিত বুকুৰে কৈছিলোঁ 'নাগৰিক আমি, গুৱাহাটী মহানগৰীৰ'
স্বাগতম জনাইছিলোঁ বিশ্ববাসীক
উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ দুৱাৰত।

স্বাগতম, স্বাগতম... কেনি হেৰাই গ'ল আজি হৃদয়স্পৰ্শী
সেই স্নিগ্ধ মিঠা শব্দটি,
যি শব্দটিয়ে গলাব পাৰিছিল সুউচ্চ হিমালয়ৰ কঠিন বৰফ!
পাৰিবানে বিচাৰি আনিব, ত্ৰিশ অক্টোবৰৰ সেই ৰক্ত
ৰঙা জনসমুদ্ৰৰ পৰা, স্বাগতমক ..... ?

পাৰিবানে আনিব বিচাৰি...
স্বাগতমৰ ককাৰ সেই গলিত নিথৰ দেহটি ?
আইতাৰ চিঙি যোৱা হাত দুটি
দেউতাৰ চিঙি যোৱা ভৰি খন
ককায়েকৰ গাড়ীৰ ভিতৰতে থকা বিধ্বংস কংকালটি ?
পাৰিবানে, কোৱা পাৰিবানে তুমি তেজৰ সমুদ্ৰৰ পৰা
আনিব বিচাৰি ?

শেৱালিৰ গোন্ধবোৰো বাৰুদৰ গোন্ধলৈ
পৰ্যবসিত কৰিব খোজে সিহঁতে,
মানুহৰ কেঁচা তেজ, শিশুৰ কলিজা সিহঁতৰ প্ৰিয়,
কেঁচা তেজত হাত ধুই উল্লাসিত হৈ পৰে সিহঁতে!
কাৰোবাৰ করুণ আৰ্তনাদ সিহঁতৰ বাবে হয়
পাশ্চাত্য সংগীতৰ সুমধুৰ তাল
সেই তালে তালে জপিয়াই সিহঁতে পাতে হিংস্ৰ উৎসৱ ॥

এয়া কি... ব্যতিক্ৰম, ব্যস্ত মহানগৰীৰ বুকু চিৰাচিৰ কৰি
ভয়াৰ্ত চকুৰে কুকুৰবোৰে ইনাই-বিনাই কান্দিছে!
ৰহস্য পাৰিবানে ভেদিবলৈ অদ্ভুত এই ক্ৰন্দনৰ ॥

জনা হেঁতেন আগতেই অস্তিত্ব নোহোৱা কৰিলোঁ হয়
কেলেণ্ডাৰবোৰৰ দিন, বাৰ, তাৰিখ– যত ঠিক কৰে
ৰক্তপিপাসু সেই নৰখাদকবোৰে হত্যাযজ্ঞ।

সিহঁতে নুবুজে...
শান্তিৰ শীতল বতাহজাকক কাৰাৰুদ্ধ কৰিব নোৱাৰি
নোৱাৰি পিঞ্জৰাবদ্ধ কৰিব শান্তিৰ কপৌজনীক!
এতিয়া মানুহৰ হৃদয়ে-হৃদয়ে সিহঁতৰ বাবে ঘৃণাৰ উৎসৱ
তীব্ৰ গৰিহণা, অভিশাপ দিয়াৰ উৎসৱ,
আৰু... আৰু মোৰ দৰে ব্যতিক্ৰমীবোৰৰ
কলম তুলি লোৱাৰ উৎসৱ...
কেৱলমাত্ৰ এই আশাৰেই..... কাবৌ কৰিছোঁ,
'ত্ৰিশ অক্টোবৰ', তই নাহিবি দুনাই..... ॥

• • •

ভোগৰ

ৰূপম নাথ
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ।

তিনি বৰ্ণৰ যুঁজত
থিহি পৰে শ্ৰমৰ মলিয়ন এভাচোলা
শুভ্ৰতাৰ পৰিধিত হেৰাই যায়
দুটি ওঁঠৰ ৰঙীন সতেজতা
পিতাইৰ কপালৰ বিন্দু বিন্দু ঘামৰ মুকুতাৰে মালা গুঠা
কেইটিমান সোণবৰণীয়া সপোনৰ ভাঁজত
ই বিষাদৰ জখলা বগুৱা বায়...
— 'সোনাকন, ৰ'দটো বৰ চোকাকৈ উলাইছে;
অলপ জিৰাই লওঁ আহ।'

দাৰিদ্ৰী আইৰ বুকুৰ মেঠনি থহে
আঘোণা ককাইৰ বিৰিয়া ভাঙে
তিনিমূৰীয়া ককাৰ কলিজাত
ই ঘৰ সাজে,...
' বোপাইঅ' ৰ'দটো চোকা হ'লে
ঘৰলৈ গুচি আহিবি।'

ভোকৰ জুয়ে নোপোৰে ভনীটিৰ আখলঘৰ
আইতাৰ ভাঁজ লগা বোকোচাখনে
বব নোৱাৰে আজি
সাধুকথাৰ মেটমৰা জোলোঙা

— 'মইনা; আজিলৈ টোপনি যোৱা,
কাইলৈ বাৰু তোমাক এটা নতুন সাধু কম।'

জীৱনৰ বালিচন্দা বুটলি ফুৰোঁতে
ভাগৰে চিৰাচিৰ কৰিলে মোৰো বুকু....
— 'ভনীটিঅ', মোৰ বিচনাৰ আঁঠুৱাখন
তৰি দিবিচোন।'

অনুভৱবোৰে মোট ঘলায়
আৰু আমি হৈ পৰোঁ
একো একোটি যন্ত্ৰ মানৱ.....

• • •

তুমি যোৱাৰে পৰা

চবিফুল হাচান
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ

অনুভৱ কৰোঁ এতিয়াও
হৃদয়ত
তোমাৰ উপস্থিতি
মন প্ৰাণ চুই যায়
তোমাৰ সুবাসে,
কি যে এক মিঠা অনুভূতি...

আজিও সজীৱ হৈ আছে
তোমাৰ স্পৰ্শবোৰ
মোৰ ৰন্ধ্ৰে ৰন্ধ্ৰে ।

মন গহনত খুন্দুৱা আছে
দুপৰ নিশা যেতিয়া
তুমি আহা মোৰ মনলৈ ।

এযুৰি ব্যাকুল আৰু সিক্ত চকু
এখন মৰুময় ৰুক্ষ বুকু-
ইয়াকে লৈ আগবাঢ়িছো
জীৱনৰ শীৰ্ণ পথত ।

কেতিয়াবা আহিলে
চাই যাবা এভুমুকি মাৰি
হৃদয়ৰ মণিকোঠাত

কেনেদৰে সাঁচি ৰাখিছোঁ
তোমাৰ প্ৰতিটি সম্পদ ।

একোবাৰ ছুই যাবা প্ৰতিটোকে
নতুনকৈ প্ৰাণ পাব সিহঁতে
তোমাৰ স্পৰ্শত .... ।

ঃ যুদ্ধভূমিত গধূলি ঃ

সিদ্ধাৰ্থ শইকীয়া
প্ৰাক্তন ছাত্ৰ ।

যুদ্ধভূমিত এতিয়া গধূলি হ'ল
সময় এতিয়া আঁউসীৰ নিশাৰ দৰেই গভীৰ
নৈ যেন জুই হে পানীবোৰ ক্ৰমে তেজ, মাছবোৰ তেজপিয়া
উৎকণ্ঠিত এটা দিনৰ অন্তত সৈনিকৰ পিঠিত উঠি
ঘৰমুৰা হ'ল সকলোবোৰ শব্দ
ন-কৈ গজালি মেলা ৰক্তাক্ত শইচৰ শিপাই
যুদ্ধভূমিৰ বুকু খামুচি শুহি থাকিব সৈনিকৰ
দেহৰ ঘাম । ৰাতিৰ জোনাকে অকনো আমনি নকৰাকৈ
সুখৰ উগাৰ মাৰি পাৰ হৈ যাব লুভীয়া শিয়াল ।

চাউনীমুৰা সৈনিকৰ পিঠিত এতিয়া যুদ্ধভূমিৰ
নিজাৰ পৰা শব্দ,
কাৰ ঘৰ পাতিবলৈ ঘৰ ভঙাৰ এই আনুষ্ঠানিক আয়োজন ?
এটা ৰাতি, এটা ৰাতিৰ পৰিকল্পনাৰে পুনৰ
ৰক্তাক্ত হৈ উঠিব সহস্ৰ যৌৱন ।
প্ৰতিটো আঘাতে বিচ্ছুৰিত কৰিব তেজৰ ৰং
যি তেজত থাকে নৈ-পৰীয়া মাটিৰ প্ৰেম, যি তেজে কয়
সুখে-দুখে হাঁহিমুখে এসাজ খোৱাৰ সপোন
সেই সপোন এতিয়া বন্দী বাৰুদৰ বলয়ত ।

শেষ হওক নে এই ৰাতি, উত্তৰণৰ প্ৰস্তুতিৰে
এটা ৰাতি পুৱাবলৈ স্তব্ধ হ'বনে বন্দুকৰ ৰেৱাজ

যুদ্ধভূমিৰ এই পথুলিতে শুভ্ৰ নিচান উৰুৱাই
কোনোবাদিনা পাৰিমনে উভতি আহিব আপোন ঘৰলৈ
শুৰাই যাওক জুই বোৱা নদী, জহনীত যাওক
তেজপিয়া, মাছ
আমাক যে মাতি আছে কাৰোবাৰ চেনেহে
শাওনৰ সঁজাল ধৰা এখন পথাৰে ।
আহ ! এই পথুলিতে শেষ হওক যুদ্ধৰ সকলো
সমাপ্তিৰ শেষ ইতিহাস ।

— o —

অপেক্ষা

জুমি চৌধুৰী
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ।

তুমি যিদিনা আহিবা,
সিদিনা মেঘক কৈ থ'ম-
বৰষুণ নিদিবা,, মোৰ বাবে
সুৰুযক কৈ থ'ম
ৰ'দৰ উত্তাপ কমকৈ দিবা
মোৰ বাবে
বতাহক কৈ থ'ম
সিদিনা মৃদুকৈ বলিবা
মোৰ বাবে
তুমি যেতিয়া আহিবা
তেতিয়া আমি দুয়ো
সৌ আকাশৰ তলত
নৈৰ পাৰত বহিম
মনৰ কথা পাতিম
অভিমান কৰিম
তোমাৰ চকুত চকু থ'ম;
হিয়াত হিয়া থ'ম;
দুয়ো পান কৰিম
প্ৰেমৰ সমস্ত সেউজীয়া।

কৃষ্ণচূড়া দুখ নকৰিবা...

মাকনি নাথ
প্ৰাক্তন ছাত্ৰী

মনত পৰেনে কৃষ্ণচূড়া...।
মোৰ হৃদয়খন তোমাক দিয়াৰ কথা...

দুখৰ কথা কিন্তু নকʼবা
মোক এখন আকাশ দিয়া
যʼত - তোমাৰ তেজৰঙা পাহিবোৰ
চটিয়াব পাৰিম -
নীলিম আকাশৰ তৰাফুলা বুকুত ।

তোমালৈ বুলি চাদৰৰ আঁচলত বান্ধি আনিছোঁ
নীলা খামৰ চিঠি
দিওঁ বুলি দিবও নোৱাৰিলোঁ
বৰষুণত তিতা চিঠিৰ আখৰবোৰ মচ খাই গʼল
চাদৰৰ আচলত বন্ধা চিঠি আঁচলতে ৰʼল
আজি বহুদিন হʼল .... তোমাৰ খবৰেই নাই ।

কোনে বাৰু আহি কʼলে মোক
আকাশৰঙী কৃষ্ণচূড়াইও বোলে
চকুপানী টুকিছে
বৰষুণৰ গভীৰ টোপালত ।

কৃষ্ণচূড়া ,

তুমিও বাৰু দুখীনে ?
তোমাৰ দুখৰ কথা শুনিলে মোৰ বুকুখন বিষায় !
আহা, মোৰ নীলা চাদৰৰ আঁচলতে মচি দিয়া
তোমাৰ দুচকুৰ নীলাভ বন্যা... ।

—••—

আহিনৰ সুবাস

ৰাহুল কলিতা
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ ।

স্নিগ্ধ কুঁৱলিৰ দলিচা পাৰি
শুকুলা মেঘ হৈ
খৰা বুকুলৈ আহিল আহিল ।
বাটৰ দুবৰি বনত
মুকুতা সদৃশ নিয়ৰে দিলে
চুমাৰ মৃদু পৰশ ।
সুৰুয উঠা দিশৰ
শেৱালি জোপাৰ
শুভ্ৰ ফুলবোৰে
চটিয়ালে নৱ সৌৰভ ।
সেউজীয়া ধাননিৰ জিৰ জিৰনিত
হাঁহিৰ ৰহঘৰা সাজি
সঁচাকৈয়ে দিলে
আহিনৰ অৰ্থবহ সুবাস ॥

০০০

: সপোন :

মাজিদা খাতুন
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ ।

ঝিট মিটিয়া ৰাতি, কিনকিনিয়া বৰষুণ
তুমি আহিছিলা সংগোপনে
নিশাৰ নিৰৱতাৰ দুৱাৰ ভাঙি
কথা পাতিছিলা মোৰ সতে - সংগোপনে
বতাহত বিয়পি পৰিছিল
এক মধুৰ গুঞ্জন ।
এপৰ দুপৰকৈ নিশাটো শেষ হৈ আহিছিল
হৃদয় বীণত বাজি উঠিছিল
এক বেথাভৰা সুৰ
দুচকু মেলি দেখিছিলোঁ
চৌপাশে অসীম অন্ধকাৰ ...

~ মন যায় ~

চিত্রা দাস
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ।

মোৰ মন যায় পানী হʼবলৈ
সকলোৰে হৃদয় তৃষ্ণা দূৰ কৰি
ক্লান্ত শৰীৰ শীতল কৰিবলৈ।
বহল সাগৰৰ বুকুত ঢৌ খেলি
সেউজীয়া ধৰণীক বুকু ভৰি
চুম্বন যাচিবলৈ
আছে অনেক হেঁপাহ।
নদী হৈ চাই থাকিম
পাৰৰ ডেকা গাভৰুৰ ৰং ধেমালি
ভৰ দুপৰত দিবা ঢালি
তোমাৰ দেহা স্পৰ্শ কৰিবলৈ।
মোৰ মন যায় পানী হবলৈ...।।

০০০

: তুমি মোক নকʼবা একোকে...

মঞ্জু আহমেদ
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ ।

তুমি মোক নকʼবা একোকে
একোকে নকওঁ ময়ো
দুয়ো মাথোঁ দুয়োলৈকে চাই
চকুৰ ভাষাৰে কʼম—
অন্তৰত সাঁচি থোৱা কথা
যি কথা কাকো কোৱা নাই
হাঁহিৰ বিজুলী ৰেখা
মৰমসনা চাৱনি
সেয়াই মোৰ কাম্য ।

: সন্ত্ৰাসবাদী :

দীপাংকৰ কলিতা
একাদশ শ্ৰেণী ।

কি বিচাৰিছা বাৰু তোমালোকে
মানৱ জাতিৰ পৰা ?
মাৰনাস্ত্ৰ হাতত তুলি কিয় হৈ পৰিলা
নিষ্ঠুৰ হত্যাকাৰী ?
আছেনে তোমালোকৰ মনত
সুন্দৰ পৃথিৱীখনিক
আৰু সুন্দৰ কৰি তোলাৰ লক্ষ্য ?
যদি নাই কোনো লক্ষ্য
তেন্তে নাচিছা কিয়
হৈ কাৰোবাৰ হাতৰ পুতলা ...?
যদিহে বিচাৰিছা তোমালোকে
জনগণৰ মুক্তি – তেন্তে
তেওঁলোককেই সোধাছোন
কি বিচাৰে তেওঁলোকে ....
দুবেলা দুমুঠি ভাত আৰু এখন
শান্তিৰ পৃথিৱী
এয়াইতো আমাৰ কাম্য
দিব পাৰিবানে পুনৰ ঘূৰাই
সেইখন সেউজ পৃথিৱী .... ?

ঃ আমি অসমীয়া ঃ

আবু শ্বামা আহমেদ
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ।

এইখন আমাৰ দেশ
অসম দেশ।
জাতি-বৰ্ণ নিৰ্বিশেষে
সপোনে সচিতে আমি অসমীয়া।
জন্মভূমিৰ মান ৰাখিবলৈ
যিদৰে ত্যাজিছিল বুৰঞ্জীৰ বীৰসৱে
আপোন প্ৰাণ
সেই একে পথেৰে মাতৃভূমি ৰক্ষাৰ্থে
আমিও আগুৱাই যাম।
নিদিওঁ হবলৈ ইয়াক বিদেশীৰ ঘাটি
হিংসা, হত্যা, সন্ত্ৰাস আদিক
নিদিওঁ ঠিতাপি।
বাৰে ৰহনীয়া সংস্কৃতি বজাই
সাম্য-মৈত্ৰী-একতাৰ দোলেৰে বান্ধ খাই
চিৰদিন হৈ ৰম 'এক অসমীয়া জাতি'।

●●●

: তোমালৈ :

আছমিনা আহমেদ
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ ।

আজি বহুদিন হ'ল
তোমাৰ কোনো খবৰেই নাই ।
দুটা বসন্ত দুটা শৰৎ
এনেকৈয়ে পাৰ হৈ গ'ল
স্মৃতিৰ কাৰেংঘৰতো
আউল লাগি গ'ল
খোপাৰ বকুল
কেতিয়াবাই লেৰেলি শুকাই গ'ল
জীৱনটোৱেই কিবা বেসুৰা হ'ল ।
আহোঁ আহোঁ বুলি তুমি
আজিও নাহিলা ......

০০০

ৰঙীন আলোচনীৰ পাতবোৰ

বেনজিৰ ৰেজ্জা
দ্বাদশ শ্ৰেণী

আলোচনীৰ পাতবোৰে
আজিকালি জানিবলৈ নিবিচাৰে
হৃদয়ৰ সংবাদ !
তথাপিও সহি ঘাত-প্ৰতিঘাত
আগবাঢ়ে বীৰদৰ্পে ।
আমি আশাৰ বালিঘৰ সাজি
মন বাগিচাত ৰোপন কৰোঁ ফুল-
নানা বৰনীয়া ।
আমি বিচাৰোঁ বৰষুণ নামি আহক
সেউজীয়া প্ৰতিশ্ৰুতি লৈ ।
মহাপ্লাৱনৰ মহাপ্ৰলয়
নহয় আমাৰ কাম্য ।
আলোচনীৰ লেখনীত যেতিয়া
কলমৰ পৰা ৰঙা চিয়াহী নিগৰে
তেতিয়াহে তাক আমি আদৰি লওঁ
সি যে বিপ্লৱৰ আগজাননী ।

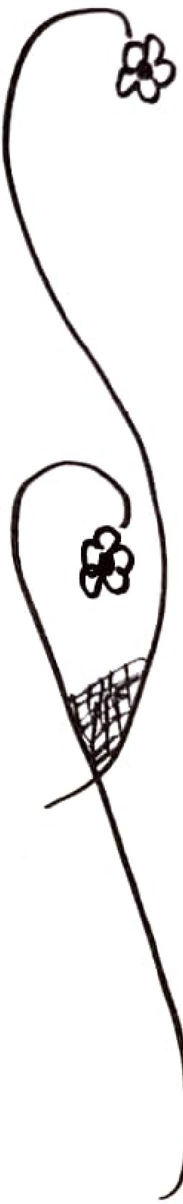

জীৱন-এনেকৈয়ে

মমী তালুকদাৰ
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ।

অকলশৰীয়া জীৱন মোৰ
নেদেখোঁ কতো আশাৰ ৰেঙনি
সীমাহীন নিৰাশাই ভাঙি দিয়ে
বাসনাৰ ৰঙীন স্বপ্ন।
এজাক খুমুহা - জুই, ধোঁৱা, ছাই,
বন্দুকৰ শব্দ আৰু আৰ্তজনৰ
প্ৰাণ কাতৰ চিঞৰত
মুহূৰ্ততে হেৰাই যায়
সেউজী পৃথিৱী গঢ়াৰ প্ৰচেষ্টা।
অবিৰতাত হেৰাই গল
গতিশীল জীৱন যাত্ৰা।

০০০

— অপেক্ষা —

লতিকা কলিতা
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ।

শাৰদী পূৰ্ণিমাৰ জোনাক ৰাতি
শেৱালিৰ সুবাসেৰে
চৌদিশ আমোলমোল
মই ৰৈ আছোঁ
মাথোঁ তোমাৰ বাবে
আকাশত মেঘৰ সৈতে
জোন-তৰাৰ ধেমালি
মলয়াৰ সুশীতল পৰশত
উমলি-জামলি
সিহঁতে এতিয়াও পৰা নাই ভাগৰি।
মই ৰৈ আছোঁ
মাথোঁ তোমাৰ বাবে ॥

ঃ প্ৰিয় শৰৎ ঃ

বিকাশ কলিতা ।
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ ।

বৰষাৰ পৰিসমাপ্তি হ'ল
সকলোৰে হৃদয়ত আনন্দ বিলাবলৈ
প্ৰিয়তমা শৰতৰ আগমন হ'ল ।
শেঁতাপৰা দুটি ওঁঠত হাঁহিৰ ৰেঙনি
সুনীলিম আকাশত জোন-তৰাৰ খেমালি
দুবৰিৰ দলিচাত তলসৰা শেৱালি ।
পানীপটাত নিয়ৰ সৰে টোপে টোপে
সকলোৰে মন নাচি উঠে
শৰতৰ ঐশ্বৰ্যতে ... ।

০০০

ৰঙালী লৈ -

জেছমিনা ৰহমান
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ।

এয়া ৰঙৰ বতৰ
ৰঙালী, তুমি আহিবা
ৰঙৰ সঁফুৰা বোকোচাত বান্ধি।
হিংসা জৰ্জৰিত মানৱলৈ
ৰঙেৰে যাচিবা
শান্তিৰ ওলগনি।
আকাশে বতাহে বিয়পি পৰিব
তোমাৰ চেনেহ সুৰভি।
জেউজী ধৰণী
পুনৰ মুকলি হ'ব
নৱ সৃষ্টিৰ সম্ভাৱ লৈ।
ৰঙালী, মই ৰৈ আছোঁ
তোমাৰেই বাবে।

:গল্পঃ

❀ সংকল্প ❀

আবু চুফিয়ান
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ ।

মহানগৰীৰ ব্যস্ততাপূৰ্ণ ৰাজপথত থকা চাৰিআলিত এজন অসহায় পথিকৰ যেনেকুৱা অৱস্থা হয়, ঠিক তেনেদৰে মহাবিদ্যালয়ত প্ৰথম দিনা উপস্থিত হৈ কোনো কোনো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ তেনেকুৱা হয় । শ্ৰেণীসমূহ আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে প্ৰতিখন মহাবিদ্যালয়ত এক উৎসৱমুখৰ ব্যস্ততাপূৰ্ণ পাৰিৱেশ আহি পৰে । ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ কমনৰুমত কোলাহলপূৰ্ণ পাৰিৱেশ বিৰাজমান । পুৰণি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ হাঁহি-ফুৰ্ত্তিৰে উচ্ছ্বাসপূৰ্ণ গতিশীল জীৱনৰ বিপৰীতে নৱাগত সকলৰ সংকোচ মিহলি চাৱনি, অনিশ্চিত বিপদৰ আশংকা ।

দ্বিতীয় পিৰিয়ড শেষ হ'বলৈ কেইমিনিটমান থাকোঁতে কলেজত উপস্থিত হোৱা 'ৰেগিং মাষ্টাৰ' ৰাকেশে বুকুফিন্দাই কমনৰুমলৈ খোজ ল'লে । বাৰান্দাত তেতিয়া ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে মৌ-মাখিৰ দৰে গুন গুনাই ভিৰ কৰিছেহি, কোনোপিনে নাচাই ৰাকেশ কমনৰুমত সোমাই পৰিল । কমনৰুমত তেতিয়া খিলখিলিয়া হাঁহিৰ জোৱাৰ, মাজে মাজে হাত চাপৰি ; তাৰমাজতে কোনোবা নৱাগতৰ অস্ফুট উচুপনি ।

একাদশ শ্ৰেণীত নাম ভৰ্ত্তি কৰা শেৱালি নামৰ দেখনিয়াৰ ছোৱালীজনীক লৈ পুৰণি ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ ৰংৰহইচ আৰম্ভ হৈছে । ভিৰৰ মাজৰ

পৰা কোনোবাই কৈছে 'ভয় নকৰিবা শেৱালি এইখন কলেজহে। মানাহ অভয়াৰণ্য নহয়। যি সুধিম- উত্তৰ দি যাবা।'

ৰেগিং মাষ্টাৰ ৰাকেশে সুধিলে 'কোৱাচোন শেৱালি, তুমি কলেজলৈ কিয় আহিছা?' তাই নির্ভয়ে উত্তৰ দিলে 'পঢ়িবলৈ, শিক্ষা লবলৈ'। আটায়ে গিৰ্জনি মাৰি হাঁহিলে। ৰাকেশে পুনৰ সুধিলে 'এডুকেচন মানে তোমাৰ চাবজেক্ট নে তুমি লবলৈ অহা শিক্ষা?' শেৱালি এইবাৰ বিপদত পৰিল। কি উত্তৰ দিব ভাবি নাপাই তাই তলমূৰ কৰি থাকিল। কোনোবা এজনে চিঞৰি কলে- 'কৰ অ' এইজনী লাজুকী বান্দৰী মুখখনি চাওঁ'। ৰাকেশে সুধিলে- 'কোৱাচোন পাচোঁটা ভাৱেল থকা ইংৰাজী শব্দ এটা'। তাই কোনোমতে উত্তৰ দিলে 'এডুকেচন'।

'ভেৰী গুদ- এইবাৰ কোৱাচোন লৰাৰ আটাইতকৈ প্ৰিয় বস্তু কি?'

'মৰম'- কওঁ নকওঁকৈ তললৈ মূৰ কৰি শেৱালিয়ে উত্তৰ দিলে। 'থেংক ইউ মাই ডিয়েৰ শেৱালি। আই লাভ ইউ' ৰাকেশে তাৰ চাধা মাৰি থকা হাতখনেদি তাইৰ গালত চূণ অলপ লগাই দিলে। শেৱালিৰ উচুপি উচুপি কান্দিবলৈ মন গৈছে যদিও ভয়ত তাই একো কৰিব পৰা নাই। এটা মুহূৰ্তও তাইৰ বাবে এযুগ যেন হৈ পৰিছে। ৰাকেশে পুনৰ সুধিলে -'তুমি পানীত সাঁতুৰিব জানানে?' 'জানো...' ভয় ভয়কৈ শেৱালিয়ে উত্তৰ দিলে। 'ধৰি লোৱা তোমাৰ মনৰ মানুহজন মই। মই

থাকোঁ সিটো পাৰত, তুমি থাকা ইটো পাৰত। তুমি মোৰ ওচৰলৈ কিদৰে যাবা?' কি উত্তৰ দিব একো ভাবি উলিয়াব নোৱাৰি শেৱালি নিৰৱে ৰ'ল।

'অই মৰতী, ইমান সাধাৰণ প্ৰশ্ন এটাৰো যদি উত্তৰ দিব নোৱাৰ তেন্তে কেনেকৈ কলেজ পাচ কৰিবি?' ভিৰৰ মাজৰ পৰা কোনোবাই চিঞৰিলে। শেৱালিৰ দুগালেৰে সৰসৰকৈ চকুপানী বাগৰি গ'ল। অস্ফুট স্বৰেৰে তাই ক'লে 'সাঁতুৰি।' হাঁহিৰে চৌদিশ ৰজনজনাই গ'ল। এনেতে ৰাকেশে কৰবাৰ পানী অলপ আনি মজিয়াত ঢালি দি ক'লে 'অহা, সাঁতুৰি আহা।' এইবাৰহে শেৱালি ভয়াবহ বিপদত পৰিল। মূৰটো ঘূৰাই যোৱা যেন লাগিল। কিমানসময় তেনেকৈ আছিল তাই ক'ব নোৱাৰে। ৰাকেশে হটা মাতেৰে আদেশ দিয়াতহে তাইৰ হুচ আহিল। উপায় নাপাই তাই মাটিত সাঁতুৰিব ধৰিলে। তাইৰ সমগ্ৰ কাপোৰ-কানি লুতুৰি পুতুৰি হৈ পৰিল। মনে মনে ভাবিলে এই চাৰিদিনতে তাই যিমান তিক্ত অভিজ্ঞতাৰ সন্মুখিন হৈছে - তাৰ পিছত আৰু কলেজলৈ অহা অসম্ভৱ।

পাচ কিলোমিটাৰ দূৰৰ পৰা কলেজলৈ অহা শেৱালিয়ে ৰিক্সৰ গাওঁলৈ অহা শেষ বাচ-খন নেপালে। উপায় নাপাই তাই খোজকাঢ়িয়েই ঘৰমুৱা হ'ল। ক্ৰমে ক্ৰমে সন্ধিয়া হ'লহি। শেৱালি ঘৰ পোৱা নাই। চিন্তিত মাকে পদূলিমুখতে ৰৈ থাকিল। খবৰ একো নাই হৈ পৰা ককায়েকে মাককহে ওভোতাই গালি পাৰিব ধৰিলে। এটা সময়ত এন্ধাৰে মুন্ধাৰে ভয় ভয়কৈ পদূলিমুখ পাওঁতে

ককায়েকে এবো সোধ পোচ নকৰাকৈ শেৱালিক কেইবাটাও চৰ মাৰিলে আৰু নানা ধৰণে গালি শপনি পাৰিবলৈ ধৰিলে। দিনটোৰ ৰেগিঙৰ অত্যাচাৰ, ককায়েকৰ নিৰ্মম আচৰণ আদিয়ে হিয়া ভাঙি দিলে শেৱালিৰ। মুহূৰ্তৰ ভিতৰতে তাই চৰম সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিলে .....

পিছদিনাখন গতানুগতিকভাৱে কলেজৰ শ্ৰেণী সমূহ আৰম্ভ হ'ল। হঠাৎ জাননী এখন আহিল এইমাত্ৰ শোকসভা এখন হ'ব। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত লৰাঢপৰা লাগিল... সাধাৰণ সম্পাদকে সভাৰ উদ্দেশ্য ব্যাখ্যা কৰিলে ... যোৱা নিশা আমাৰ কলেজত একাদশ শ্ৰেণীত নাম ভৰ্তি কৰা শেৱালি দেৱীয়ে আত্মহত্যা কৰিছে। তেওঁৰ আত্মাৰ সদ্গতিৰ বাবে.... ৰাকেশে আৰু শুনা নাপালে। শেৱালিৰ অকাল মৃত্যুৰ বাবে সিয়েই দায়ী বুলি চিঞৰি চিঞৰি কবলৈ মন গ'ল তাৰ....

অন্যমনস্ক ভাৱে ৰাকেশে ঘৰ পালে। পদূলি মুখত মানুহৰ ভিৰ দেখি সি চক্ খাই উঠিল। বগা কাপোৰেৰে চোতালত কাৰোবাক ঢাকি থোৱা আছে। কাষতে মাক-দেউতাকে হিয়াঢাকুৰী কান্দি আছে। কাপোৰ গুচাই দেখিলে সেয়া তাৰ ভনীয়েক ৰেখা! কান্দোনত ভাগি পৰিল ৰাকেশ। ...কোনোবাই কলে হোষ্টেলত চলা ৰেগিঙৰ বাবে ৰেখাই হোষ্টেলৰ ওপৰ মহলাৰ পৰা জাপ মাৰিলে। ততাতৈয়াকৈ চিকিৎসালয়লৈ নিয়া হ'ল যদিও ডাক্তৰে তাইক বচাব নোৱাৰিলে ....

তীব্ৰ অনুশোচনাত দগ্ধ হৈ পৰা ৰাকেশে ৰেগিঙৰ বিৰুদ্ধে যুঁজ দি যাব বুলি সেই মুহূৰ্ততে সংকল্প গ্ৰহণ কৰিলে।

— জীৱনৰ ৰং —

হিমাক্ষী তালুকদাৰ
স্নাতক প্ৰথমবৰ্ষ ।

বসন্তৰ এটি মিঠা পুৱা । নিশাৰ এন্ধাৰ আঁতৰাই ৰাঙলী আভাৰে সূৰ্যদেৱতাই ভুমুকি মাৰিছেহি । চাৰিওফালে বসন্তৰ মনোমোহা পৰিৱেশ । পাত সলোৱা আমৰ ডালত বহি কুলিয়ে সুৰৰ লহৰ তুলিছে । কেতেকী জনীয়েও 'মই কেতেকী' 'মই কেতেকী' বুলি গান জুৰিছে ।

অইন দিনাৰ দৰে অনুপে আজিও সোনকালে উঠিল । নঙলামুখেৰে মুনা বাইক সোমাই অহা দেখিলে । নিৰক্ষৰ মানুহ গৰাকী ঘড়ীৰ কাটাৰ দৰে নিৰ্দিষ্ট সময়ত আহি পায়হি । কোনো ফাঁকি যুকা নাই । সততা, একনিষ্ঠতা আদিৰ বাবেই তাই অনুপহঁতৰ পৰিয়ালৰ সদস্য এজন যেন হৈ পৰিছে । মুনা বাইৰ কথা ভাবিলে গভীৰ দুখ এবোজা আহি অনুপক হেঁচা মাৰি ধৰেহি । সন্তান কেইটা পোহপাল দিবৰ বাবেই তাই অনুপহঁতৰ ঘৰত কাম কৰে । অভাৱৰ লগত সংগ্ৰাম কৰিবলৈ মুনাবাইৰ সন্তান কেইটাৰ দৰে অনুপেও সৰুতে শিকিছিল । দেউতাকৰ মৃত্যুৰ পিছত অনুপৰ মাকেও পেটৰ ভাত মুঠিৰ বাবে অইনৰ ঘৰত কাম কৰিবলগীয়া হৈছিল । নিজৰ কষ্টক কষ্ট নুবুলি তাক ডাঙৰ মানুহ কৰাৰ পণ লৈছিল ।

সেই অভিশপ্ত দিনটোৰ কথা মনত পৰিলে আজিও অনুপৰ হৃদয় চুৰমাৰ হৈ যায় । সাগৰীয় বা-মাৰলীৰ দৰে এজাক বা-মাৰলীয়ে সিহঁতৰ পৰিয়ালটোক দিশহাৰা কৰি পেলাইছিল ।

সিদিনা আছিল মাঘবিহুৰ উৰুকা। চৌপাষে উদুলি-মুদুলি পৰিৱেশ। অভাৱ অনাটনেৰে ভৰা ঘৰখনত দেউতাকৰ সামৰ্থই ঢুকি পোৱাখিনিৰে অনুপে মাক-দেউতাকৰ সৈতে উৰুকাৰ ভোজভাত খালে। কিছুসময়ৰ পিছত অনুপৰ মাক দেউতাক নিদ্ৰাদেৱীৰ কোলাত ঢলি পৰিল। সাৰে থাকিল মাথোঁ অনুপ। কেইদিনমানপিছতে তাৰ মেট্ৰিক পৰীক্ষা। সেয়েহে সি সময়ক হাতৰমুঠিত ৰাখিবলৈ যত্ন কৰিছে। হঠাৎ বাহিৰৰ পৰা ভাঁহি অহা এক গুৰুগম্ভীৰ স্বৰত অনুপৰ মনোযোগ ভংগ হল। 'ঐ দুৱাৰ খোল' – মাতটো বুজিব নোৱাৰি কিছুসময় নিৰ্বাক হৈ ৰল অনুপ। অলপ পিছতে পুনৰ সেইমাত ভাঁহি আহিল। চকীখন ঠেলি সি দুৱাৰখন খুলিবলৈ আগবাঢ়ি গল আৰু লাহেকৈ দুৱাৰখন খুলি দিলে। দুৱাৰ মুখতে ৰৈ থকা বন্দুকধাৰী কেইজন দেখি অনুপ আতংকিত হৈ উঠিল

'ঐ পোৱালি, ইমান সময়ে কি কৰি আছিলি? দুৱাৰ-খন মেলোঁতেও তোৰ ইমান সময় লাগে...?' এজনে তাক ৰুঢ়া মাতেৰে কলে। মনত সাহস কিছু গোটাই অনুপে কলে 'দাদা...মই পঢ়ি আছিলোঁ...সেয়েহে...' তাৰ কথা শেষ হবলৈ নিদি এজনে আদেশৰ সুৰত কৈ উঠিল- 'বাপেৰক মাতি দে' অনুপে কিবা কোৱাৰ পূৰ্বে হুলস্থুল শুনি দেউতাক উঠি আহিল।

'কি হল – কোনে ৰাতি উৎপাত কৰিছহি? কি লাগে তহঁতক...?' অনুপৰ দেউতাকে খঙেৰে প্ৰশ্ন কৰিলে। কোনো উত্তৰ নিদি সিহঁতে তেওঁলৈ বন্দুক টোৱালে। অনুপ আৰু মাক দৌৰি আহি দেউতাকৰ আগত থিয় হল। দুজনমান বন্দুকধাৰীয়ে সিহঁত দুয়োকে বাহিৰলৈ

টানি লৈ আহিল । অনুপে মুখত কাপোৰবন্ধা দুৰ্বৃত্ত-এজনক চিনি পালে । সেয়া আন কোনো নহয়, সিহঁতৰ গাওঁৰে মৌজাদাৰৰ লৰা বিটু ... ।

ইতিমধ্যে সিহঁতৰ বন্দুকৰ গুলীত অনুপৰ দেউতাক তেজে তুমৰলি হৈ চিৰদিনলৈ স্তব্ধ হৈ মাটিত পৰি গল । অনুপৰ মাকে হিয়াঢাকুৰী কান্দিলে । কিন্তু অনুপে কান্দিব নোৱাৰিলে । তাৰ মনত প্ৰতিশোধৰ জুই দপদপকৈ জ্বলি উঠিল । তাৰ মনত এটাই প্ৰশ্ন জাগিল - কিহৰ বাবে তাৰ দেউতাক ঘাতকৰ বলি হব লগা হল ? কিয় এই অন্যায়ৰ কোনো বিচাৰ নহল ? সি বুজিলে এয়া ধনীয়ে দুখীয়াৰ ওপৰত চলোৱা শোষনৰ বিৰুদ্ধে কৰা প্ৰতিবাদৰ ফল । কিছুদিন আগতে তাৰ দেউতাকে জমিদাৰৰ অন্যায় আৰু শোষনৰ বিৰুদ্ধে ৰাইজক একগোট কৰি প্ৰতিবাদী সভা পাতিছিল । 'যেতি যাৰ মাটি তাৰ' বুলি হুংকাৰ দিছিল । জমিদাৰৰ একনায়কত্বৰ অৱসান ঘটাবলৈ আহ্বান জনাইছিল । ইয়াৰ ফলত অনুপৰ দেউতাকে জমিদাৰৰ ৰোষত পৰি চৰম মূল্য দিবলগীয়া হল ।

অনুপৰ মনতো প্ৰতিশোধৰ জুই দপদপকৈ জ্বলি উঠিল । কিন্তু মাকৰ বাবে সি থমকি ৰব লগা হল । পতিহাৰা মাতৃয়ে পুত্ৰক হেৰুৱাব বিচৰা নাছিল । সেয়েহে তেওঁ তাক বুজালে ' বাবা প্ৰতিশোধে মানুহক অন্ধ কৰি পেলায় । ইয়াক মনত ঠাই নিদিবা । ভাল-দৰে পঢ়াশুনা কৰি মানুহৰ মংগলৰ বাবে কাম কৰিবলৈ যত্ন কৰিবা । তেতিয়াহে দেউতাৰাৰ আত্মাই শান্তি পাব । ' মাকৰ কথা মানি অনুপে পুনৰ পঢ়াত মন দিলে । কৃতিত্বসহকাৰে সি হাইস্কুল

শিক্ষান্ত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ'ল । বিষাদৰ মাজতো মাকে সন্তুষ্টিৰ হাঁহি মাৰিলে । অনুপক পঢ়াবলৈ মাকে আনৰ ঘৰে ঘৰে কাম কৰিবলৈ ধৰিলে । কঠোৰ পৰিশ্ৰম কৰি তেওঁ অনুপৰ পঢ়াৰ খৰচ যোগাৰ কৰিবলৈ ধৰিলে ।

মাক-দেউতাকৰ সপোন পূৰণ কৰিবলৈ অনুপেও খুব যত্নেৰে নিজকে গঢ় দিলে । সমাজৰ অন্যায় অবিচাৰ আঁতৰ কৰিবলৈ সি আৰক্ষী বিষয়া হিচাপে চাকৰিত যোগদান কৰিলে । মাকৰ মুখত হাঁহি বিৰিঙি উঠিল । কিন্তু সেই হাঁহি বেছিদিন নাথাকিল দুখ, কষ্ট, অভাৱ, অনাটন আদিত স্বাস্থ্য ভাগি পৰা মাকে সি চাকৰিত জইন কৰাৰ কেইমাহমান পিছতে তাক চিৰদিনলৈ নিঠৰুৱা কৰি এই পৃথিৱীৰ পৰা বিদায় মাগিলে...।

মেকুৰী এজনীৰ 'মিউ মিউ' মাতত অনুপৰ ভাৱত যতি পৰিল । ক্ৰন্দনসিক্ত নয়নেৰে সি বেৰত আঁৰি থোৱা মাকৰ ফটোখনলৈ একেৰাহে চাই থাকিল ।

মই এনে এক নিৰ্জনতাৰ মাজত বাস কৰোঁ- যিটো নিৰ্জনতা যৌৱনকালত যন্ত্ৰণাদায়ক, কিন্তু পৰিণত বয়সত অতি উপভোগ্য । — আইনষ্টাইন

বিশ্ব প্ৰৱাহ

যুগুতাইছে - সম্পাদনা - সমিতি ।

বিশ্বসাহিত্যৰ নতুন তাৰকা 'দ্যা মেন বুকাৰ' বিজয়ী তৰুণ ভাৰতীয় ঔপন্যাসিক

অৰবিন্দ আদিগা

বিশ্ব সাহিত্যৰ বহুতো বিখ্যাত ৰথী-মহাৰথীক পৰাভূত কৰি জীৱনৰ প্ৰথমখন উপন্যাস 'দ্যা হোৱাইট টাইগাৰ'ৰ জৰিয়তে তৰুণ ভাৰতীয় ঔপন্যাসিক অৰবিন্দ আদিগাই ২০০৮ চনৰ 'দ্যা মেন বুকাৰ' সাহিত্য বঁটা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ল। ভাৰতীয় সাহিত্যৰ বাবে এয়া এক গৌৰৱোজ্জ্বল অধ্যায়। সাহিত্যৰ এই মহাযুদ্ধখনত তেওঁৰ লগত বুকাৰ বঁটাৰ বাবে তীব্ৰ দাবীদাৰ আছিল অষ্ট্ৰেলিয়াৰ ষ্টীফ টলজ, আয়াৰলেণ্ডৰ চেবেষ্টিয়ান বেৰী, ইংলেণ্ডৰ লিণ্ডা গ্ৰান্ট আৰু ফিলিপ হেন্সাৰ আৰু ভাৰতবৰ্ষৰে অমিতাভ ঘোষ। 'আটলান্টিক বুকচ' নামৰ প্ৰকাশন প্ৰতিষ্ঠানটোৰে প্ৰকাশ কৰা এই উপন্যাসখনে সাম্প্ৰতিক কালত ভাৰতত ইংৰাজী গ্ৰন্থৰ 'বেষ্ট চেলাৰ'ৰ তালিকাতো শীৰ্ষস্থান দখল কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। লণ্ডনৰ 'গিল্ড হল'ত অনুষ্ঠিত এক আড়ম্বৰপূৰ্ণ অনুষ্ঠানত পঞ্চাশ হাজাৰ পাউণ্ডৰ-

এই বঁটাটো অৰবিন্দ আদিগাৰ হাতত তুলি দি বিচাৰক-মণ্ডলীৰ অধ্যক্ষ মাইকেল পাটিলোৱে ঘোষণা কৰে যে 'হোৱাইট টাইগাৰ'ত থাকিবলগা সকলোখিনি উপাদানেই আছে।

১৯৭৪ চনত চেন্নাইত জন্মগ্ৰহণ কৰা অৰবিন্দ আদিগাই শৈশৱৰ কিছুসময় বাংগালোৰত কটায়। তাৰ পিছত তেওঁলোক অষ্ট্ৰেলিয়ালৈ যায় আৰু চিডনী চহৰত বসবাস কৰিবলৈ লয়। অষ্ট্ৰেলিয়া, নিউইয়ৰ্ক আৰু অক্সফোৰ্ডত শিক্ষা গ্ৰহণ কৰি তেওঁ ইংৰাজী সাহিত্যত কলোম্বিয়া আৰু অক্সফোৰ্ডৰ মেগডালেন্স কলেজত অধ্যয়ন কৰে। ভাৰতলৈ ঘূৰি আহি তেওঁ সাংবাদিকতা আৰম্ভ কৰে। সাংবাদিক জীৱনৰ বৰ্ণিল অভিজ্ঞতাই 'দ্যা হোৱাইট টাইগাৰ' সৃষ্টিত যথেষ্ট সহায় কৰিছিল।

বৰ্তমান মুম্বাইৰ বাসিন্দা আদিগাৰ প্ৰথমখন উপন্যাস 'দ্যা হোৱাইট টাইগাৰৰ পটভূমি হ'ল দিল্লী। লেখকে এজন অতি দৰিদ্ৰ ৰিক্সা চালকৰ পুত্ৰ বলোৰাম হালোৱাই নিজ চকুৰে দেখা সমকালীন-ভাৰতবৰ্ষৰ দুৰ্নীতিসৰ্বস্ব সমাজৰ ছবি সহজ সৰল-অথচ অসাধাৰণ ৰূপত উপস্থাপন কৰিছে। ভাৰত-বৰ্ষৰ গ্ৰাম্যজীৱন আৰু বিশ্বায়নৰ প্ৰভাৱপুষ্ট-চহৰীয়া জীৱনৰ জীৱন্ত ছবিও কিতাপখনিত-সুন্দৰভাৱে ৰূপায়িত কৰিছে।

বিশ্বসাহিত্যৰ এই প্ৰখ্যাত বঁটাটো ১৯৬৯-চনৰ পৰা প্ৰদান কৰি অহা হৈছে। বুকাৰ বঁটা-লাভ কৰা ভাৰতীয় মূলৰ ব্যক্তিসকলৰ ভিতৰত-অৰবিন্দ আদিগা হ'ল পঞ্চমজন। আনহাতে-

জীৱনৰ প্ৰথমখন উপন্যাসতে বুকাৰ বঁটা লাভ কৰা তেওঁ বিশ্বৰ তৃতীয়জন ব্যক্তি। তেওঁৰ পূৰ্বসূৰী দুজন হ'ল (১৯৯৭) 'দ্যা গড অব স্মল থিংছ'ৰ বাবে অৰুন্ধতী ৰয় আৰু 'ভাৰনন গড লিটিল'ৰ বাবে ডি.বি.চি. পীয়েৰ (২০০৩) . আদিগাৰ পূৰ্বে বুকাৰ বঁটা লাভ কৰা অন্যান্য ভাৰতীয় মূলৰ লেখকসকল হ'ল— ভি.এচ. নাইপুল (১৯৭১, গ্ৰন্থ 'ইন এ ফ্ৰি ষ্টেট'), চলমান ৰুছ্দি (১৯৮১, গ্ৰন্থ 'মিডনাইটছ চিল্ড্ৰেন) অৰুন্ধতী ৰয় (১৯৯৭ গ্ৰন্থ 'দ্যা গড অব স্মল থিংছ') আৰু কিৰণ দেশাই (২০০৬ গ্ৰন্থ 'দ্যা ইনহেৰিটেন্স অব লছ')

তৰুণ লেখক অৰবিন্দ আদিগাই কঢ়িয়াই অনা এই আন্তৰ্জাতিক খিতাপৰ বাবে সমগ্ৰ ভাৰতবাসীৰ লগতে আমিও গৌৰৱান্বিত ॥

সাহিত্যৰ নোবেল বঁটা

২০০৮ বৰ্ষৰ সাহিত্যৰ নোবেল বঁটা লাভ কৰিছে ফৰাচী ঔপন্যাসিক জাঁ-মেৰি-গুস্তাভ লে ক্লেজিঅ'ই। ১৯৪০ চনত ফ্ৰান্সৰ 'নাইছ' চহৰত জন্মগ্ৰহণ কৰা ক্লেজিঅ'ই সাত বছৰ বয়সতে নাইজেৰিয়ালৈ যাবলগীয়া হয়। তেওঁৰ পিতৃয়ে দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ সময়ত সেনা বাহিনীৰ চিকিৎসক হিচাপে নাইজেৰিয়াত কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰিছিল। ১৯৫০ চনত তেওঁলোক পুনৰ ফ্ৰান্সলৈ উভতি আহে। নিচেই সৰুতে পৰা সাহিত্যচৰ্চা আৰম্ভ কৰা ক্লেজিঅ'ৰ ইংৰাজী আৰু ফৰাচী দুয়োটা ভাষাত দখল আছে। বেংকক, বষ্টন, মেক্সিকো চিটি আদিকে ধৰি

বিশ্বৰ ভালে কেইখন প্ৰসিদ্ধ চহৰত তেওঁ অতিথি অধ্যাপক হিচাপেও কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি আছে ।

ভ্ৰমণকাহিনী লিখি জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰা লেজিঅ'ই ত্ৰিছ খনৰো অধিক গ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰিছে। সত্তৰৰ দশকত তেওঁ লেটিন আমেৰিকাৰ সভ্যতা সম্পৰ্কে গৱেষণামূলক লেখা-পঢ়া কৰাৰ লগতে ভালে সংখ্যক গ্ৰন্থ অনুবাদো কৰে। নিজৰ সৃষ্টিৰ জৰিয়তে মানৱীয়তাৰ সন্ধান কৰা এই গৰাকী মহান লেখকৰ সৃষ্টিৰ বিষয়বস্তু হিচাপে ইউৰোপত প্ৰব্ৰজনকাৰী আফ্ৰিকাৰ মানুহৰ বাবে হোৱা সমস্যাৰ কথা, দেশান্তৰিকৰণ, সাংস্কৃতিক সংঘাত আৰু বিশ্বায়নৰ বিৰুদ্ধে মানুহৰ সংগ্ৰাম আদিয়ে স্থান পাইছে। তেওঁৰ বিখ্যাত উপন্যাস 'ডেজাৰ্ট'ত উত্তৰ আফ্ৰিকাৰ মৰুভূমিত নিঃশ্চিহ্ন হৈ যোৱা এটা সংস্কৃতিৰ অবিস্মৰণীয় ইতিহাস লিপিবদ্ধ কৰা হৈছে। শিশু সাহিত্যতো তেওঁৰ দখল আছে।

- শান্তিৰ নোবেল বঁটা -

ফিনলেণ্ডৰ প্ৰাক্তন ৰাষ্ট্ৰপতি মাৰ্টি আটিছাৰিলে ২০০৮ বৰ্ষৰ শান্তিৰ নোবেল বঁটা আগবঢ়োৱা হৈছে। একসত্তৰ বছৰীয়া আটিছাৰিয়ে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সংঘাত নিৰাময় কৰি এখন শান্তিপূৰ্ণ ভ্ৰাতৃত্ববোধেৰে সংপৃক্ত বিশ্ব গঢ়িবলৈ বিগত কেইবাটাও দশক জুৰি নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে চলোৱা প্ৰচেষ্টাৰ স্বীকৃতি স্বৰূপে তেওঁলৈ এই বিৰল সন্মান আগবঢ়োৱা হৈছে বুলি নৰৱেৰ নোবেল কমিটিয়ে

ঘোষণা কৰে। বিশ্বৰ বিভিন্ন দেশত চলি থকা আভ্যন্তৰিণ বিবাদ আৰু মনোমালিন্যৰ অৱসান ঘটাই এখন শান্তিপূৰ্ণ বিশ্ব গঢ়াত তেওঁৰ অৱদান অপৰিসীম।

১৯৯৪ চনৰ পৰা 2000 চনলৈ ফিনলেণ্ডৰ ৰাষ্ট্ৰপতি স্বৰূপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰা আটিছাৰিয়ে কছ'ভৰ শান্তি প্ৰক্ৰিয়াত যথেষ্ট কঠিন পাৰিস্থিতিৰ মাজত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ প্ৰতিনিধিস্বৰূপে বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল। ২০০৫ চনত ইণ্ডোনেছিয়াৰ 'এচেহ' প্ৰদেশৰ প্ৰায় ত্ৰিকুৰি বছৰীয়া বিবাদৰ অৱসান ঘটাই চৰকাৰ আৰু বিদ্ৰোহীৰ মাজত শান্তি চুক্তি হোৱাত মধ্যস্থতা কৰিছিল। ১৯৮৯–৯০ চনত নামিবিয়াৰ স্বাধীনতাৰ যুঁজত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ অভিযানকাৰী গোটৰ মুৰব্বী হিচাপেও গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল। ২০০২ চনৰ পৰা আফ্ৰিকান ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ বিশেষ কটকী হিচাপে কিছুমান সংকট সমাধানত বিশেষ ভূমিকা লৈছিল। ২০০১ চনত উত্তৰ আয়াৰলেণ্ডৰ শান্তি প্ৰক্ৰিয়া আৰু ২০০৭ চনত ইৰাকত চিয়া আৰু চুন্নী গোটৰ মাজত শান্তি প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে আগভাগ লৈছিল।

এই বছৰ শান্তিৰ নোবেল বঁটাৰ বাবে ১৯৬ জন ব্যক্তি তথা সংগঠন মনোনিত হৈছিল। এই সকলোকে চেৰ পেলাই আটিছাৰিয়ে এই বিৰল সম্মানৰ অধিকাৰি হ'বলৈ সক্ষম হ'ল। চুইডেনৰ ৰাজধানী অছলত প্ৰদান কৰা এই বঁটাত এটা সোণৰ পদক, এখন ডিপ্লোমা আৰু দহ নিযুত চুইডিছ ক্ৰোণ অৰ্থাৎ ১.৪ নিযুত ডলাৰ আছে।

পদাৰ্থ বিজ্ঞানৰ নোবেল

দুগৰাকী জাপানী বিজ্ঞানী আৰু এগৰাকী মাৰ্কিন বিজ্ঞানীলৈ ২০০৮ চনৰ পদাৰ্থ বিজ্ঞানৰ নোবেল বঁটা আগবঢ়োৱা হৈছে। 'দ্যা ৰয়েল চুইডিছ একাডেমী অৱ চায়েন্স' বঁটা বিজয়ী সকলৰ নাম ঘোষণা কৰি কয় যে পদাৰ্থ বিজ্ঞানৰ ভিন্ন ক্ষেত্ৰত কিছুমান অন্যতম উদ্ভাৱনৰ স্বীকৃতি স্বৰূপে জাপানী পদাৰ্থ বিজ্ঞানী মাকাটো কোবায়াচি আৰু টচিহিটো মাস্কাৱা আৰু মাৰ্কিন পদাৰ্থ বিজ্ঞানী য়ইচিৰো নাম্বুলৈ এই ৰাজকীয় সন্মান আগবঢ়োৱা হৈছে। এই খিনিতে উল্লেখযোগ্য যে আমেৰিকাৰ পদাৰ্থ বিজ্ঞানী য়ইচিৰো নাম্বু চিকাগো বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক। তেওঁ আমেৰিকাৰ নাগৰিক হ'লেও তেওঁৰ জন্ম জাপানতহে। সেই দিশৰ পৰা লক্ষ্য কৰিলে জাপানে এইবাৰ পদাৰ্থ বিজ্ঞানৰ তিনিটাকৈ নোবেল লাভেৰে ইতিহাস ৰচিলে।

অৰ্থনীতিৰ নোবেল

অৰ্থবিজ্ঞানলৈ আগবঢ়োৱা অনবদ্য অৱদানৰ বাবে আমেৰিকাৰ অৰ্থনীতিবিদ 'দ্যা- নিউইয়ৰ্ক টাইমচ'ৰ নিবন্ধকাৰ, ৱাশ্বিংটনৰ অৰ্থনৈতিক নীতিৰ ক্ষুৰধাৰ সমালোচক অধ্যাপক পল ক্ৰুগমেনলৈ অৰ্থনীতিৰ নোবেল বঁটা আগ- বঢ়োৱা হৈছে। ১৯৫৩ চনত জন্ম লাভ কৰা ক্ৰুগমেন নিউজাৰ্চিৰ প্ৰিন্সটন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ

অধ্যাপকৰূপে কাম কৰি আছে। তেওঁ ভাৰতীয় বাতৰি কাকত 'দ্যা হিন্দু' ৰো নিয়মীয়া স্তম্ভ লেখক। দুইতিছ একাডেমীয়ে তেওঁলৈ এই বঁটা আগবঢ়োৱা উপলক্ষত মন্তব্য দি কয় যে মুক্ত বাণিজ্য আৰু গোলকীয়কৰণৰ প্ৰভাৱ কি; সমগ্ৰ বিশ্বতে দেখা পোৱা নগৰীকৰণৰ কাৰণ কি আদি প্ৰশ্ন সমূহ সন্দৰ্ভত বাস্তৱবাদী তত্ত্বৰ আৱিষ্কাৰ কৰা ক্ৰুগমেনে বিভিন্ন দিশত অভূতপূৰ্ব পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছে। এই বঁটাটো প্ৰকৃততে 'নোবেল মেমৰিয়েল প্ৰাইজ ইন ইকনমিক চায়েন্সেজ' বুলিহে পৰিচিত।

০ ০ ০

: বেষ্ট চেলাৰৰ তালিকাত থকা গ্ৰন্থ কেইখন :

বৰ্তমান বেষ্ট চেলাৰৰ তালিকাত শীৰ্ষ পাঁচটা স্থান অধিকাৰ কৰি থকা গ্ৰন্থ কেইখন হৈছে - অৰবিন্দ আদিগাৰ 'দ্যা হোৱাইট টাইগাৰ', নাভিদ আছলামৰ 'দ্যা ৱাষ্টেড ভিজিল', অমিতাভ ঘোষৰ 'ছি অব পপীজঃ ডিকষ্লেন্সিছ, ফেলিক ফ্ৰেন্সিছৰ 'ছিল্কছ', আৰু ডেভিদ কলডান্ধিৰ 'ডিভাইন জাষ্টিছ'।

ধৰ্মমূলক আখ্যান
খাণ্ডৱ-দাহ

সংগ্ৰাহক: বনানী গোস্বামী
স্নাতক প্ৰথম বৰ্ষ।

প্ৰজাপিতা ব্ৰহ্মাৰ আদেশ অনুযায়ী নিজৰ বিকৃত আকাৰ নিবাৰণৰ বাবে অগ্নিয়ে খাণ্ডৱ-বন দাহন কৰিবলৈ গ'ল। খাণ্ডৱ-বন অসংখ্য বনৰীয়া জীৱ-জন্তু, চৰাই-চিৰিকতিৰ আবাস। খাণ্ডৱ-বনৰ নিচিনা হিংস্ৰ, নখী, শৃঙ্গী জন্তু আন কোনো বনতে নাই। নৰ-(অৰ্জুন) নাৰায়ণৰ সহায় লৈ অগ্নিয়ে খাণ্ডৱ-বনত প্ৰৱেশ কৰিলে। নৰ-নাৰায়ণ খাণ্ডৱ বনৰ ৰখীয়া হৈ থাকিল, যাতে তাত থকা জীৱ জন্তুবোৰে পলাই যাব নোৱাৰে। অনেক জন্তুৱে অৰ্জুনৰ শৰত ক্ষত-বিক্ষত হৈ অগ্নিত প্ৰাণ ত্যাগ কৰিলে।

অগ্নিৰ এই ভয়ংকৰ ৰূপ দেখি দেৱতাসকলে ভয় খাই ইন্দ্ৰৰ ওচৰলৈ গৈ ক'লে, 'হে দেৱৰাজ! লোকক্ষয়ৰ কাৰণে অগ্নিয়ে কি ভীষণ মূৰ্ত্তি ধৰিছে চাওক।'

অগ্নিৰ ভয়ংকৰ ৰূপ চাবলৈ আহি দেৱৰাজ ইন্দ্ৰ আচৰিত হ'ল। তেওঁ জুই নুমাবৰ বাবে ভীষণ ৰূপে বৰষুণ দিবলৈ ধৰিলে। কিন্তু মহাবীৰ অৰ্জুনে দিব্য অস্ত্ৰেৰে সেই বৃষ্টিৰ গতিপথ ৰুদ্ধ কৰি দিলে। বহু চেষ্টা কৰিও ইন্দ্ৰ সফল হ'ব নোৱাৰিলে। তেতিয়া আটাইবোৰ দেৱতা লগ হৈ নৰ-নাৰায়ণৰ-

বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিলে । কিন্তু দেৱতাসকলৰ সকলো যত্ন আৰু চেষ্টা ব্যৰ্থ হ'ল ।

ইতিমধ্যে দৈৱবাণী হ'ল, 'দেৱৰাজ আপুনি নৰ-নাৰায়ণক কোনোমতে পৰাস্ত কৰিব নোৱাৰে । আপোনাৰ প্ৰিয় সখি নাগৰাজ তক্ষক বৰ্তমানে কুৰুক্ষেত্ৰত আছে । তেওঁৰ পুত্ৰ অশ্বসেন পলাই ৰক্ষা পাইছে । গতিকে আপুনি যুদ্ধৰ পৰা নিৰস্ত হওক ।' দৈৱবাণীৰ পৰা তেওঁৰ বন্ধু ৰক্ষা পৰা বুলি জানি দেৱৰাজ ইন্দ্ৰ অমৰাৱতীলৈ উভতি আহিল ।

অগ্নিয়ে নৰ-নাৰায়ণৰ লগ লাগি ১৫ দিন খাণ্ডৱ-বন দাহন কৰিলে । তাৰ প্ৰাণীবোৰ ভক্ষণ কৰি অগ্নি তৃপ্ত হ'ল । খাণ্ডৱ-বনৰ পৰা ময়দানৱ, অশ্বসেন আৰু চাৰিটা শাৰ্ঙ্গক (চৰাই-জাতীয়) প্ৰাণী ৰক্ষা পাইছিল ॥

• • •

সুমধুৰ শব্দেৰে মানুহক আদৰিবা । কথাৰ শেষত ব্যৱহাৰ কৰা হাজাৰ সুবচনতকৈ আৰম্ভণিতে ব্যৱহাৰ কৰা এটা আন্তৰিক শব্দ অধিক কাৰ্যকৰী আৰু স্মৰণীয় হৈ ৰয় । — ৰবীন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰ ।

ফণীশ্বৰ নাথ ৰেণু: জীৱন আৰু সাহিত্যকৃতি

নগেন্দ্ৰ নাৰায়ণ দেৱান
মুৰব্বী, অসমীয়া বিভাগ

ভাৰতীয় সাহিত্য আকাশত ফণীশ্বৰ নাথ 'ৰেণু' এটি উজ্জ্বল নক্ষত্ৰ। বিংশ শতিকাৰ ভাৰতীয় সাহিত্যলৈ ৰেণুৱে বিশেষ অৱদান আগবঢ়াইছে। হিন্দী ভাষাত ৰচিত তেওঁৰ উপন্যাস আৰু গল্প সমূহে হিন্দী সাহিত্যক তথা ভাৰতীয় সাহিত্যক বিশেষভাৱে সমৃদ্ধ কৰিছে।

ৰেণুৰ জন্মস্থান হ'ল বিহাৰ ৰাজ্যৰ পূৰ্ণিয়া জিলাৰ 'ঔৰাহি হিংনা' গাঁও। এই গাঁৱতে সম্ভ্ৰান্ত খেতিয়ক শিলানাথৰ ঘৰত

১৯২৪ চনৰ ৪ মাৰ্চত ৰেণুৰ জন্ম হয়। ৰেণুৰ জন্ম ঠাই বিহাৰৰ প্ৰান্তীয় অঞ্চল হোৱা হেতুকে হিন্দী ভাষাৰ লগতে বাংলা আৰু নেপালী ভাষা শিকি সেই ভাষা সমূহতো ব্যুৎপত্তি লাভ কৰিছিল। তদুপৰি ৰেণুৰ শৈশৱ কাল অতিবাহিত হৈছিল নেপালৰ বিৰাট নগৰৰ কৈৰালা নিবাসত। কৈৰালা নিবাসৰ অধিবাসী সকল আত্মমত থকাৰ দৰে আছিল। সকলোৱে নিজৰ নিজৰ কাম নিজে কৰি ল'ব লাগিছিল। এই নিবাসত ইংৰাজী, হিন্দী আৰু নেপালী ভাষাত হাতে লিখা পত্ৰিকা এখনি নিয়মীয়াকৈ প্ৰকাশ কৰা হৈছিল।

ৰেণুৰ পিতাকে তেওঁৰ পুত্ৰ-উকীল হোৱাটো বিচাৰিছিল। ৰেণুৱে উকীল হোৱাৰ কথা কোনো দিনে চিন্তা কৰা নাছিল।

এবাৰ স্কুলৰ পৰীক্ষাত ছাত্ৰ সকলে পঢ়িশুনি কি হ'ব খোজে কাৰণ দশাই লিখিব দিছিল। বেণুৱে ৰেলৰ ষ্টেচন মাষ্টৰ হ'ব খোজোঁ বুলি লিখিছিল। কাৰণ দশাই লিখিছিল যে তেওঁলোকৰ খবৰ ওচৰৰ ছিমলাই ষ্টেচনত ষ্টেচন মাষ্টৰ জনে মনে মনে বহি লিখি থাকে। ওচৰৰ খেজুৰ গছত চৰায়ে মাতি থাকে। দিনত দুই এখন ৰেলগাড়ী অহাযোৱা কৰে। তাঁৰৰ ঘণ্টা বাজিলে মাষ্টৰে খবৰ লয়। দুখীয়াক বিনা পইচাৰে ঔষধ দিয়ে ... । কিন্তু সেই ফণীশ্বৰ ডাঙৰ হৈ উকীল বা ষ্টেচন মাষ্টৰৰ সলনি হ'ল এজন মানৱতাবাদী সাহিত্যিক।

গাঁৱৰ লৰা ফণীশ্বৰে কৈশোৰত খেতিয়ক বনুৱাৰ লৰা-ছোৱালীৰ লগত খেলাধূলা কৰি কটাইছিল। গাঁৱৰ বাট-পথ, গছ-গছনি, মানুহ অৰ্থাৎ গাঁৱৰ জীৱনক তেওঁ ভালদৰে জানিছিল। গাঁৱৰ সমাজ-সংস্কৃতিৰ

প্ৰতি আছিল তেওঁৰ গভীৰ ভালপোৱা। পাণিয়াৰ সাঁৰৰ মানুহে বট গছক 'বটবাবা' বুলি প্ৰণাম কৰে। তেওঁলোকৰ বিশ্বাস, গছদেৱতা প্ৰসন্ন হ'লে নাও-জোঙালী বাচে, রুষ্ট হ'লে মৰে। বেণুৱেও নিজৰ কাহিনী লেখাৰ আগতে বটদেৱতাক প্ৰণাম জনাইছে।

বেণুৰ সৰুৰে পৰা লেখা-পঢ়াৰ প্ৰতি গভীৰ আগ্ৰহ আছিল। সৰু কালতেই ৰামায়ণ, মহাভাৰত পুৰাণ আদিৰ কাহিনী বৰ আগ্ৰহেৰে পঢ়িছিল। ৰামায়ণ মহাভাৰত পঢ়ি এনেভাৱে অভিভূত হৈছিল যে এদিনে মাকক কৈছিল-যে মাকে তেওঁক এটা মাটিৰ পাত্ৰত টেঁথ নদীৰ পানীত উটুৱাই দিছিল। সেই পাত্ৰ টৌ টৌ নদীত এটা ঘাটত লাগিছিল... এই কথাখিনি মাকে পিতাকক কৈছিল যে পঢ়ি পঢ়ি ল'ৰা পাগল হ'লেই ৰক্ষা!

বেণুৱে ল'ৰা কালতেই ৰামায়ণ,

মহাভাৰতৰ লগতে বিভিন্ন কিতাপ আলোচনীও নিয়মীয়াকৈ পঢ়িছিল। বেঙ্কটেশ্বৰ সমাচাৰ, দৈনিক প্ৰতাপ, বিশ্বামিত্ৰ (হিন্দী), ৰংপুৰ পত্ৰিকা, প্ৰবাসী (বাংলা) আদি সংবাদপত্ৰ, আলোচনী উল্লেখযোগ্য। চন্দ্ৰকান্তাৰ দৰে উপন্যাসো পঢ়িছিল। পিছলৈ বিদেশী সাহিত্যও যথেষ্ট অধ্যয়ন কৰিছিল।

ৰেণু সৰুৰে পৰা বৈপ্লৱিক ভাবাপন্ন আছিল। ছাত্ৰাৱস্থাতেই আন্দোলনত যোগ দিছিল। ১৯৩০-৩১ চনত গান্ধীজীৰ গ্ৰেপ্তাৰ উপলক্ষে হৰতাল আৰু পিকেটিং হয়। ৰেণু তেতিয়া চতুৰ্থ শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ। তেওঁ হৰতালৰ কাৰণে সহকাৰী প্ৰধান শিক্ষকৰ পথ অৱৰোধ কৰি দোষী সাব্যস্ত হয়। তেওঁক ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা কৰিবলৈ কোৱা হয়। তেওঁ ক্ষমা নুখুজিলে। তেতিয়া তেওঁক বেত্ৰাঘাত কৰা হয়। বেত্ৰাঘাত আৰম্ভ হোৱাত তেওঁ বন্দে মাতৰম, গান্ধীজী জয়, জৱাহৰলাল নেহেৰু জী জয় আদি ধ্বনি দিবলৈ ধৰে।

তেতিয়া সেই বীৰ বালক জনক বহু মানুহে ধৰি বান্ধি উৰালি দিবলৈ বিচৰে। উপায় নাপাই প্ৰধান শিক্ষকে বেত্ৰাঘাত বন্ধ কৰে।

স্কুলীয়া শিক্ষা শেষ কৰি ভাগল-পুৰৰ টি.এন.বি কলেজত পঢ়ে। সেই সময়তেই ১৯৪২ ৰ আন্দোলনত অংশ গ্ৰহণ কৰি ১৯৪৫ চনলৈ কাৰা-বাস খাটিবলগীয়া হয়। বেনাৰস হিন্দু বিশ্ববিদ্যালয়ত উচ্চ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিছিল। এই সময়তেই তেওঁ আচাৰ্য নৰেন্দ্ৰদেৱ, ডাঃ ৰাম মনোহৰ লোহিয়া আদি বিশিষ্ট ব্যক্তিৰ সান্নিধ্য লাভ কৰি সমাজবাদী চিন্তাৰ দ্বাৰা উদ্বুদ্ধ হয়। জয়প্ৰকাশ নাৰায়ণৰ নেতৃত্বত হোৱা আন্দোলনতো অংশগ্ৰহণ কৰি-ছিল। নেপালৰ বৈপ্লৱিক আন্দোলনৰ সৈতেও সক্ৰিয়ভাৱে জড়িত আছিল।

ৰেণু আন্দোলনৰ লগে লগে ছোচিয়েলিষ্ট পাৰ্টিত যোগদি সক্ৰিয় ৰাজনীতিৰে দেশৰ উন্নতিৰ কাৰণে দেহে কেহে খাটিছিল। তেওঁৰ লক্ষ্য আছিল দুখীয়া জনসাধাৰণৰ

জীৱন ধাৰণৰ মান উন্নত কৰি এখন সমৃদ্ধিশালী দেশ গঢ়া। পিছলৈ সক্রিয় ৰাজনীতিৰ পৰা আঁতৰি থাকিলেও সেই আদর্শকে লৈ সাহিত্য সাধনাত মগ্ন হয়। সেই সময়ত যক্ষ্মা ৰোগত আক্রান্ত হৈ দুৰ্বল হোৱা বাবেও সক্রিয় ৰাজনীতিৰ পৰা আঁতৰি থাকিবলগীয়া হৈছিল।

ৰেণুৱে সাহিত্যক সমাজ পৰিবৰ্তনৰ হাতিয়াৰ বুলি বিশ্বাস কৰিছিল। স্কুলীয়া দিনৰে পৰা সাহিত্য চৰ্চা কৰা ফণীশ্বৰে স্কুল, কলেজৰ আলোচনীত লিখিছিল। ১৯৪৫ চনত কলকাতাৰ 'বিশ্বমিত্ৰ' সাপ্তাহিক পত্ৰিকাত ৰেণুৰ প্ৰথম চুটিগল্প 'বটবাবা' প্ৰকাশ হয়। বটবাবাৰে আৰম্ভ কৰি বহু সাৰ্থক গল্প ৰচনা কৰে। ৰসপ্ৰিয়া, তীসৰী কসম, লালপান কে বেগম, এক আদিম ৰাত্ৰি কী মহক আদি উল্লেখযোগ্য চুটিগল্প। তেওঁৰ কেইখন গল্প সংকলন হ'ল — ঠুমৰী, তীসৰী কসম, অগ্নিখোৰ, অচ্ছে আদমী, মেৰী প্ৰিয় কহানিয়াঁ, আৰু পানী কী বেগম।

১৯৫৪ চনত পূৰ্ণিয়া জিলাৰ পিছ পৰা অঞ্চল 'মেৰীগঞ্জ'ৰ পটভূমিত আঞ্চলিক উপন্যাসৰ সকলো বৈশিষ্ট্যে সমৃদ্ধ ৰেণুৰ প্ৰথম উপন্যাস 'ময়লা আঁচল' প্ৰকাশ হয়। হিন্দী তথা ভাৰতীয় উপন্যাস সাহিত্যত নতুন দিগন্তৰ সূচনা কৰা এই উপন্যাসৰ যোগেদি ৰেণুৱে উপন্যাসিক হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰে। উত্তৰ নেপালৰ পৰা দক্ষিণে গংগা পৰ্যন্ত পূৰ্ণিয়া জিলাৰ বন্ধ্যাভূমি অঞ্চল 'পৰাণপুৰ'ৰ পটভূমিত দ্বিতীয় উপন্যাস 'পৰতী: পৰিকথা' ১৯৫৭ চনত প্ৰকাশ পায়। এই দুয়োখন উপন্যাসতেই গাঁৱৰ মানুহৰ খণ্ড খণ্ড কথাবে কলাত্মক ভাবে সুন্দৰ মালা গাঁথিছে, যত ফুলো আছে, কাঁইটো আছে। অৰ্থাৎ গ্ৰাম্য জীৱনৰ নানা বৈচিত্ৰ্য আৰু বৈপৰীত্য স্পষ্ট ৰূপত প্ৰতিফলিত কৰিছে। দৰাচলতে ৰেণুৱে আঞ্চলিক সমাজ জীৱনৰ চিত্ৰৰে ভাৰতীয় সমাজ জীৱনকেই চিত্ৰ অংকন কৰিছে।

দুখন উপন্যাস ৰচনা কৰা ৰেণুৰ আঞ্চলিক উপন্যাসৰ উপৰি ভিন্ন ধৰণৰ উপন্যাস ৰচনাতো দক্ষতা প্ৰকাশ পাইছে। আন উপন্যাসকেইখন হ'ল — দীৰ্ঘতপা (১৯৬৩), জুলুস (১৯৬৫), কিতনে চৌৰাহে (১৯৬৬), আৰু মৃত্যুৰ পিছত প্ৰকাশিত 'পল্টুবাবু ৰোড (১৯৭৯)। এই উপন্যাস-সমূহতো সমকালীন ভাৰতীয় সমাজ আৰু ৰাজনীতিৰ বিচিত্ৰ আৰু বহুমুখী পৰিচয় দাঙি ধৰিছে।

প্ৰেমচন্দোত্তৰ কালৰ আদৰ্শবাদী, সমাজ সচেতন প্ৰগতিবাদী সাহিত্যিক-ফণীশ্বৰ নাথ ৰেণুৱে দেশৰ দৰিদ্ৰ, পিছপৰা শ্ৰেণীৰ মানুহৰ জীৱনৰ ৰূপান্তৰৰ সপোন দেখিছিল। কিন্তু দেশে স্বাধীনতা লাভ কৰাৰ পিছত অৱস্থা দেখি ৰেণু হতাশ আৰু ব্যথিত হৈছিল। তেওঁ ~~কি~~ দেখিছে-যি সকলক 'হৰিজন' বুলি গৌৰৱ-বোধ কৰা হৈছিল; স্বাধীনতাৰ পিছতো তেওঁলোক ভূমিহীন, পিছপৰা, অস্পৃশ্য আৰু দৰিদ্ৰ মানুহ হিচাপেই থাকিগ'ল।

শোষণতো বন্ধ হোৱা নাই, বৰং দিনক দিনে বাঢ়িছেহে। দেশত নীচ সাম্প্ৰদায়িকতা দেখি মনোকষ্ট আৰু ক্ষোভ 'আত্ম পৰিচয়'ত প্ৰকাশ কৰিছে এইদৰে — "আপ কল্পনা কীজিয়ে, এক-হী গাঁও মেঁ এক জাত কো লোগ দুসৰি জাত কে লোগোঁ কো নফৰৎ কৰতে হৈ, দুশমন মানতে হৈ, ৰাজনীতিক-আধাৰ পৰ দুশমন মানতে হৈ। ক্যা সমাজ হো গয়া ৰহুঁ ?"

এই গৰাকী মানৱতাবাদী, সংগ্ৰামী-দেশৰ স্বাধীনতা আন্দোলনৰ লগতে একাধিক কৃষক আন্দোলনত সক্ৰিয়-অংশ গ্ৰহণ কৰা মহান সাহিত্যিকজন ১৯৭৭ চনৰ ১১ এপ্ৰিল তাৰিখে দেহাৱসান ঘটে। আধুনিক ভাৰতীয় সাহিত্যৰ ইতিহাসত এক অনন্য স্ৰষ্টা হিচাপে ফণীশ্বৰ নাথ ৰেণুৰ অৱদান সদায় স্মৰণীয় হৈ থাকিব।

০ ০ ০

আলোকচিত্ৰ

আলোকচিত্ৰ গ্ৰহণকাৰী :
নগেন্দ্ৰ নাৰায়ণ দেৱান

'সাহিত্য কানন'ৰ দ্বাৰা আয়োজিত মৰহুম নেমুদ্দিন মুন্সী আৰু প্ৰয়াত উদয়শংকৰ ঠাকুৰীয়া স্মৃতিচাৰণ সভাত সভাপতিৰ ভাষণ প্ৰদান কৰিছে অধ্যক্ষ ড° পৰাগ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্যই।

'স্মৃতিচাৰণ সভাত' মুখ্য অতিথিৰ ভাষণ প্ৰদান কৰিছে জ্যেষ্ঠ অধ্যাপক শ্ৰীউৎসৱানন্দ দাসে।

'স্মৃতিচাৰণ সভাত বিশিষ্ট অতিথিৰ ভাষণ প্ৰদান কৰিছে নৈমুদ্দিন মুন্সীৰ পুত্ৰ বিশিষ্ট সাংবাদিক তথা লেখক জাইনাল হক দেৱানে।

'স্মৃতিচাৰণ সভাত ভাষণৰত অংস্থাত সাহিত্য কাননৰ সম্পাদক শ্বাহজামাল মোল্লা।

'স্মৃতিচাৰণ সভা'ৰ বিশিষ্ট অতিথি সকল

'স্মৃতিচাৰণ সভা'ৰ দৰ্শকত আসন শুৱনি কৰা মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক-অধ্যাপিকা আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী।

'উদয় শংকৰ ঠাকুৰীয়া' স্মাৰক কলা বীথিকাত চকু ফুৰাইছে অধ্যাপক-অধ্যাপিকা সকলে।

'সাহিত্য কানন'ৰ দ্বাৰা আয়োজিত সাহিত্য প্ৰতিযোগিতাৰ 'শ্ৰেষ্ঠ প্ৰতিযোগী' হাফিজুৰ ৰহমান।
(২০০৮ চন)